

ส่วนที่ 2

บริบทที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1 พ.ศ. 2566-2570

การจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1 พ.ศ. 2566-2570 มีวัตถุประสงค์ คือ

1. เพื่อใช้เป็นเครื่องมือกำหนดทิศทางการพัฒนาการศึกษาในพื้นที่
2. เพื่อให้หน่วยงานทางการศึกษาในพื้นที่ยึดเป็นแนวทางในการแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติของหน่วยงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ให้เกิดประโยชน์สูงสุดและเป็นไปตามนโยบายที่วางไว้

สำนักงานศึกษาธิการภาค 17 จัดทำแผนให้สอดคล้องกับบริบทต่างๆ ที่เกี่ยวข้องได้แก่ นโยบายรัฐบาล (พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี) กรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ.2561-2580) แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนการปฏิรูปประเทศ ร่างกรอบแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (2566-2570) นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ. 2558 – 2564 ทิศทางแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2560-2579) เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) (พ.ศ. 2559-2573) คำแถลงนโยบายการจัดการศึกษารัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (นางสาวตรีนุช เทียนทอง) สาระสำคัญของแผนยุทธศาสตร์กระทรวงศึกษาธิการ (พ.ศ. 2563 – 2565) และการวิเคราะห์สถานการณ์ด้านการศึกษาของแต่ละจังหวัดในพื้นที่ภาค 17 (กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1) มากำหนดเป็นกรอบแนวทางในการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 1 พ.ศ. 2566-2570 ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้

1. นโยบายรัฐบาล (พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี)

พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี แถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรีต่อรัฐสภา วันพฤหัสบดีที่ 25 กรกฎาคม 2562 โดยรัฐบาลได้กำหนด นโยบายในการบริหารราชการแผ่นดิน ดังนี้

นโยบายหลัก 12 ด้าน

- นโยบายที่ 1 การปกป้องและเชิดชูสถาบันพระมหากษัตริย์
- นโยบายที่ 2 การสร้างความมั่นคงและความปลอดภัยของประเทศ และความสงบสุขของประเทศ
- นโยบายที่ 3 การทำนุบำรุงศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม
- นโยบายที่ 4 การสร้างบทบาทของไทยในเวทีโลก
- นโยบายที่ 5 การพัฒนาเศรษฐกิจและความสามารถในการแข่งขันของไทย
- นโยบายที่ 6 การพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจและการกระจายความเจริญสู่ภูมิภาค
- นโยบายที่ 7 การพัฒนาสร้างความเข้มแข็งจากฐานราก
- นโยบายที่ 8 การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้และการพัฒนาศักยภาพของคนไทยทุกช่วงวัย
- นโยบายที่ 9 การพัฒนาระบบสาธารณสุขและหลักประกันทางสังคม
- นโยบายที่ 10 การฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและการรักษาสิ่งแวดล้อมเพื่อสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืน
- นโยบายที่ 11 การปฏิรูปการบริหารจัดการภาครัฐ
- นโยบายที่ 12 การป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ และกระบวนการยุติธรรม

โดยสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการมีส่วนเกี่ยวข้องกับนโยบายข้อที่ 1 การปกป้องและเชิดชูสถาบันพระมหากษัตริย์ นโยบายข้อที่ 2 การสร้างความมั่นคงและความปลอดภัยของประเทศ และความสงบสุขของประเทศ นโยบายข้อที่ 3 การทำนุบำรุงศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม นโยบายข้อที่ 8 การปฏิรูป

กระบวนการเรียนรู้และการพัฒนาศักยภาพของคนไทยทุกช่วงวัย และนโยบายข้อที่ 12 การป้องกันและปราบปราม การทุจริตและประพฤติมิชอบ และ กระบวนการยุติธรรม ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

นโยบายที่ 1 : การปกป้องและเชิดชูสถาบันพระมหากษัตริย์

สถาบันพระมหากษัตริย์มีความสำคัญยิ่งต่อประเทศและประชาชนชาวไทย รัฐบาลถือเป็นหน้าที่สำคัญที่จะเชิดชูสถาบันพระมหากษัตริย์และปกป้องรักษาพระบรมเดชานุภาพ ด้วยความจงรักภักดี ซึ่งรัฐบาลมีนโยบายดำเนินการ ดังนี้

1.1 สืบสาน รักษา ต่อยอดศาสตร์พระราชาและโครงการ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มาเป็นหลักสำคัญในการบำบัดทุกข์ และบำรุงสุขให้ประชาชน และพัฒนา ประเทศตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลย เดชมหาราช บรมนาถบพิตร รวมทั้ง ส่งเสริมการเรียนรู้หลักการทรงงาน การนำมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติ ราชการและการพัฒนา ประเทศ เพื่อประโยชน์ในวงกว้าง รวมทั้งเผยแพร่ศาสตร์พระราชาและหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจ พอเพียงไปสู่เวทีโลกเพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาอย่างยั่งยืน

1.2 ต่อยอดการดำเนินการของหน่วยพระราชทานและประชาชน จิตอาสา พระราชทานตามแนวพระราชดำริ ให้เป็นแบบอย่างการบำเพ็ญสาธารณประโยชน์ในพื้นที่ต่าง ๆ เพื่อบรรเทา ความเดือดร้อน แก้ไขปัญหาให้แก่ประชาชน และพัฒนาความเป็นอยู่ของประชาชน โดยระดมพลังความรัก ความสามัคคี ทั้งของหน่วยงานในพระองค์ หน่วยงานราชการ ภาคเอกชน และชุมชน

1.3 สร้างความตระหนักรู้ เผยแพร่ และปลูกฝังให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจที่ ถูกต้องและเป็นจริงเกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์และพระราชกรณียกิจเพื่อประชาชน ตลอดจนพระมหา กรุณาธิคุณของพระมหากษัตริย์ทุกพระองค์ เพื่อก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมอย่างถูกต้องกับการปกครองระบอบ ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขในบริบทของไทย

นโยบายที่ 2 : การสร้างความมั่นคงและความปลอดภัยของประเทศ และความสงบสุข ของประเทศ

2.1 รักษาและป้องกันอธิปไตยและความมั่นคงภายในของประเทศ ทั้งทางบก ทาง ทะเล ทางอากาศ รวมทั้งป้องกันและปราบปรามภัยคุกคามต่าง ๆ และภัยคุกคาม รูปแบบใหม่ โดยมุ่งเน้นการ สร้างอำนาจกำลังรบที่มีตัวตนและไม่มีตัวตนให้เข้มแข็ง การพัฒนาระบบเตรียมความพร้อมแห่งชาติ ระบบงาน ข่าวกรอง การจัดการข้อมูลที่เป็นเท็จทางสื่อออนไลน์ และการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านความมั่นคง รวมทั้ง พัฒนาระบบการบริหารจัดการความมั่นคงแบบองค์รวมให้มีความพร้อมในการรักษาอธิปไตย ผลประโยชน์ของ ชาติ และร่วมพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ

2.2 ปลูกจิตสำนึก เกียรติภูมิ และศักดิ์ศรีความเป็นชาติไทย การมีจิตสาธารณะและ การมีส่วนร่วมทำประโยชน์ให้ประเทศ รักษาผลประโยชน์ของชาติ ความสามัคคีปรองดองและความ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ระหว่างกันของประชาชน โดยสถาบันการศึกษาสอดแทรกการปลูกฝังวินัยของคนในชาติ หลัก คิดที่ถูกต้อง สร้างค่านิยม “ประเทศไทยสำคัญที่สุด” การเคารพกฎหมายและกติกาสังคม ปรับ สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาให้เอื้อต่อการมีคุณธรรม จริยธรรม และจิตสาธารณะ

2.3 พัฒนาและเสริมสร้างการเมืองการปกครองในระบอบ ประชาธิปไตยอันมี พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขที่มีธรรมาภิบาล ความรักชาติ และความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน พร้อมทั้ง ส่งเสริมให้นักการเมืองมีคุณภาพ เป็นคนดีมีคุณธรรม มีความรู้ความสามารถ เห็นแก่ประโยชน์ของ ประเทศชาติมากกว่าส่วนตน เพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดินเอื้ออำนวยต่อการพัฒนาประเทศให้มีความ เจริญก้าวหน้าอย่างมั่นคง

2.4 สร้างความสงบและความปลอดภัยตั้งแต่ระดับชุมชน โดยกำหนดให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเฝ้าระวัง ดูแล และรักษาความสงบเรียบร้อย ความปลอดภัย ในชีวิตและทรัพย์สิน ความสงบสุขของประชาชน และปัญหาอาชญากรรมในระดับชุมชนและหมู่บ้าน อย่างต่อเนื่อง และสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมร่วมกับภาครัฐในการสร้างความปลอดภัยในพื้นที่

2.5 แก้ไขปัญหาอาชญากรรมอย่างจริงจังทั้งระบบ ด้วยการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด ปราบปรามแหล่งผลิตและเครือข่ายผู้ค้ายาเสพติด โดยเฉพาะผู้มีอิทธิพล และเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องอย่างเด็ดขาด ป้องกันเส้นทางการนำเข้าส่งออกโดยร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน การลดจำนวนผู้ค้าและผู้เสพยาใหม่ และให้ความรู้เยาวชนถึงภัยยาเสพติดอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งฟื้นฟู ดูแล รักษาผู้เสพยาผ่านกระบวนการทางสาธารณสุข

นโยบายที่ 3 : การทำนุบำรุงศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม

รัฐบาลให้ความสำคัญกับการส่งเสริมให้สถาบันทางสังคมร่วมปลูกฝังค่านิยม และวัฒนธรรมที่ดี รวมทั้งการทำนุบำรุงศาสนา การอนุรักษ์ ฟื้นฟู ศิลปวัฒนธรรมไทย และการยอมรับ ประเพณี วัฒนธรรมที่ดีที่มีความหลากหลาย เพื่อสร้างสังคมให้มีคุณภาพ คุณธรรม และอยู่ร่วมกัน ได้อย่างมีความสุข ดังนี้

3.1 ส่งเสริมวัฒนธรรมและเอกลักษณ์ของชาติ โดยอนุรักษ์ ฟื้นฟู และเผยแพร่ ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ศิลปะ ประเพณี ภูมิปัญญา ภาษาไทย และภาษาถิ่นที่มีอัตลักษณ์ และความหลากหลายผ่านช่องทางต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความภาคภูมิใจในเอกลักษณ์ของชาติ พร้อมทั้งสนับสนุน การสร้างสรรค์ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย เพื่อกระตุ้นกระแสนิยมวัฒนธรรมไทย พัฒนาต่อยอดและ สร้างมูลค่าเพิ่มในภาคธุรกิจและอุตสาหกรรมอย่างเหมาะสม

3.2 ปลูกฝังค่านิยมและวัฒนธรรมที่ดีทั้งด้านคุณธรรม จริยธรรม กตัญญู ความซื่อสัตย์ การมีวินัย เคารพกฎหมาย มีจิตสาธารณะและการมีส่วนร่วมทำประโยชน์ให้ประเทศ และเป็นพลเมืองที่ดี โดย ส่งเสริมให้สถาบันการศึกษา ภาคประชาสังคม และชุมชนเป็นฐานในการบ่มเพาะ ส่งเสริมให้ภาคเอกชนดำเนิน ธุรกิจอย่างมีธรรมาภิบาล ให้สื่อมีบทบาทกระตุ้นและสร้างความตระหนักในค่านิยมที่ดี รวมถึงผลิตสื่อที่มี คุณภาพและมีความรับผิดชอบ และเปิดพื้นที่สาธารณะให้ประชาชนได้แสดงออกอย่างสร้างสรรค์

3.3 ทำนุบำรุงศาสนาให้มีความเข้มแข็ง ส่งเสริมสถาบันศาสนาทุกศาสนาให้มีบทบาท ในการเผยแผ่หลักคำสอนที่ดีงาม ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และเสริมสร้างความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพ ชีวิต จิตใจ และพัฒนาสังคมให้มีความสามัคคี โปร่งดอง และยั่งยืน และให้พุทธศาสนิกชนเข้าถึงแก่นแท้คำ สอนของพระพุทธเจ้าและสามารถนำมาปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้

3.4 สร้างความรู้ ความเข้าใจในขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม ของประเทศ เพื่อนบ้าน ยอมรับและเคารพในประเพณี วัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ และชาวต่างชาติที่มีความหลากหลาย ในลักษณะพหุสังคมที่อยู่ร่วมกัน โดยสนับสนุนการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศควบคู่กับการส่งเสริม สร้างสรรค์ งานศิลปวัฒนธรรมที่เป็นสากล เพื่อการเป็นส่วนหนึ่งของประชาคมโลก

นโยบายที่ 8 : การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้และการพัฒนาศักยภาพของคนไทยทุก ช่วงวัย

8.1 ส่งเสริมการพัฒนาเด็กปฐมวัย

8.1.1 จัดให้มีระบบพัฒนาเด็กแรกเกิดอย่างต่อเนื่องจนถึง เด็กวัยเรียนให้มี โอกาสพัฒนาตามศักยภาพ เพื่อสร้างคนไทยที่มีพัฒนาการเต็มตามศักยภาพผ่านครอบครัวที่อบอุ่นในทุก รูปแบบครอบครัว เพื่อส่งต่อการพัฒนาเด็กไทยให้มีคุณภาพสู่การพัฒนาในระยะถัดไปบนฐานการให้ความ

ช่วยเหลือที่คำนึงถึงศักยภาพของครอบครัวและพื้นที่ เตรียมความพร้อมการเป็นพ่อแม่ ความรู้เรื่องโภชนาการ และสุขภาพ การอบรมเลี้ยงดู การส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยผ่านการให้บริการสาธารณะที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะการยกระดับคุณภาพสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยทั่วประเทศให้ได้มาตรฐาน และพัฒนาศักยภาพของบุคลากรทางการศึกษาและผู้ดูแลเด็กปฐมวัยให้สามารถจัดการศึกษาได้อย่าง มีคุณภาพ

8.1.2 ส่งเสริมการพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยคำนึงถึงพหุปัญญาที่หลากหลายของเด็กแต่ละคนให้ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาอย่างเต็มตามศักยภาพ ผ่านการออกแบบ การจัดการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับระบบโรงเรียนปกติที่เป็นระบบและมีทิศทางที่ชัดเจน

8.2 พัฒนาศักยภาพคนรุ่นใหม่

8.2.1 ปรับรูปแบบการเรียนรู้และการสอนเพื่อพัฒนาทักษะ และอาชีพของคนทุกช่วงวัยสำหรับศตวรรษที่ 21 โดยปรับโครงสร้างหลักสูตรการศึกษาให้ทันสมัย มีการนำเทคโนโลยีและการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์จริงเข้ามามีส่วนในการจัดการเรียนการสอน และปรับระบบดึงดูด การคัดเลือก การผลิตและพัฒนาครู ที่นำไปสู่การมีครูสมรรถนะสูง เป็นครูยุคใหม่ที่สามารถออกแบบและจัดระบบการสร้างความรู้ สร้างวินัย กระตุ้น และสร้างแรงบันดาลใจ เปิดโลกทัศน์มุมมองของเด็กและครูด้วยการสอนในเชิง แสดงความคิดเห็นให้มากขึ้น ควบคู่กับหลักการทางวิชาการ

8.2.2 จัดการศึกษาเชิงบูรณาการกับการทำงานเพื่อพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนทั้งในส่วนฐานความรู้และระบบความคิดในลักษณะสหวิทยาการ และตรงกับความต้องการของประเทศในอนาคต และเป็นผู้เรียนที่สามารถปฏิบัติได้จริงและสามารถกำกับการเรียนรู้ของตนเองได้ รวมถึงมีทักษะด้านภาษาอังกฤษและภาษาที่สามที่สามารถสื่อสารและแสวงหาความรู้ได้ มีความพร้อมทั้งทักษะความรู้ ทักษะอาชีพ และทักษะชีวิตก่อนเข้าสู่ตลาดแรงงาน

8.3 พัฒนาอาชีพ พัฒนาคุณภาพวิชาชีพ และพัฒนาแรงงานรองรับอุตสาหกรรม 4.0 โดยการจัดระบบและกลไกความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่ชัดเจนเป็นระบบในการพัฒนา กำลังคนที่มีทักษะขั้นสูงให้สามารถนำความรู้และทักษะมาใช้ในการแก้ไขปัญหา รวมถึงการสร้างและพัฒนา นวัตกรรม ซึ่งต้องครอบคลุมการพัฒนากำลังคนที่อยู่ในอุตสาหกรรมแล้ว กำลังคนที่กำลังจะเข้าสู่อุตสาหกรรม และเตรียมการสำหรับผลิตกำลังคนในสาขาที่ขาดแคลน เพื่อรองรับอุตสาหกรรมและเทคโนโลยีในอนาคต รวมทั้งเร่งรัด และขยายผลระบบคุณวุฒิวิชาชีพ การยกระดับฝีมือแรงงานในกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพ และอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานเข้มข้น

8.4 ดึงดูดคนเก่งจากทั่วโลกเข้ามาร่วมทำงานกับคนไทย และส่งเสริมผู้มีความสามารถสูง สนับสนุนให้ธุรกิจชั้นนำในประเทศดึงดูดบุคคลที่มีความสามารถระดับสูงจากทั่วโลกโดยเฉพาะคนไทย เพื่อกลับมาเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงและถ่ายทอดประสบการณ์ ความรู้ ความเชี่ยวชาญให้แก่บุคลากรในองค์กร ซึ่งจะช่วยกระตุ้นให้เกิดการสร้างธุรกิจ ผลิตภัณฑ์ และนวัตกรรมใหม่ ๆ ให้กับประเทศ โดยในระยะแรกให้ความสำคัญกับการดึงดูดนักวิจัย ผู้เชี่ยวชาญจากต่างประเทศมาร่วมวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยี ชั้นแนวหน้าในสาขาอุตสาหกรรมเป้าหมาย รวมทั้งมีพื้นที่ให้กลุ่มผู้มีความสามารถพิเศษที่มีศักยภาพสูงได้ทำงานร่วมกัน หรือร่วมกับ เครือข่ายอื่น ๆ เพื่อสร้างองค์ความรู้และนวัตกรรมใหม่ ๆ ให้กับประเทศ

8.5 วิจัยและพัฒนานวัตกรรมที่ตอบโจทย์การพัฒนาประเทศ

8.5.1 ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมเพื่อขจัด ความเหลื่อมล้ำและความยากจน ยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน โดยมุ่งเน้นการพัฒนานวัตกรรมเชิงสังคมและนวัตกรรมในเชิงพื้นที่ที่สามารถช่วยแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำ สร้างโอกาสสำหรับผู้ด้อยโอกาส และยกระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงวัยควบคู่ไปกับการพัฒนาทุนมนุษย์ให้พร้อมสำหรับโลกยุคดิจิทัลและอุตสาหกรรม 4.0 ตามความเหมาะสม

ได้อย่างเป็นรูปธรรม โดยระยะแรกจะให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาด้านสุขภาพของประชาชนอย่างครบวงจร ทั้งระบบยา วัคซีน เวชภัณฑ์ และเทคโนโลยีที่ทันสมัย

8.5.2 ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมทางด้านวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีขั้นสูง เพื่อสร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน สามารถตอบสนองต่อความเปลี่ยนแปลง และสร้างความเป็นเลิศของประเทศในอนาคต โดยมุ่งเน้นการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมเพื่อนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในเชิงธุรกิจ กำหนดวาระการวิจัยแห่งชาติ ส่งเสริมความร่วมมือและการเป็นหุ้นส่วนของทุกฝ่ายทั้งภาครัฐ ภาคการศึกษา ชุมชน และภาคเอกชน ในทุกสาขาการผลิตและบริการ สร้างสภาพแวดล้อมและองค์ประกอบของระบบวิจัยและ การพัฒนานวัตกรรมให้เข้มแข็ง รวมทั้งบูรณาการการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมกับการนำไปใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์

8.5.3 สร้างเครือข่ายการทำวิจัยระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ ปฏิรูปและบูรณาการระบบการเรียนการสอนกับระบบงานวิจัยและพัฒนา ให้เอื้อต่อการเพิ่มศักยภาพด้านนวัตกรรมของประเทศ เพื่อสนับสนุนการสร้างความเข้มแข็งของธุรกิจไทยทุกระดับในเวทีการค้าโลก ส่งเสริมกระบวนการการทำงานของภาครัฐและภาคเอกชนในการวิจัยและพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี นวัตกรรมให้เป็นระบบเปิด และมีการบูรณาการการทำงานกันอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งเชื่อมโยงระบบการศึกษากับภาคปฏิบัติจริงในภาคธุรกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การสร้างนักวิจัยมืออาชีพและนวัตกรรมที่สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มและยกระดับงานวิจัยสู่การเพิ่มศักยภาพด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมของประเทศ

8.6 ส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาทักษะทุกช่วงวัย

8.6.1 มุ่งเน้นการพัฒนาโรงเรียนควบคู่กับการพัฒนาครู เพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการศึกษาในทุกระดับบนพื้นฐานการสนับสนุนที่คำนึงถึงความจำเป็นและศักยภาพของสถาบันการศึกษาแต่ละแห่ง พร้อมทั้งจัดให้มีมาตรฐานขั้นต่ำของโรงเรียนในทุกระดับ และสร้างระบบวัดผลโรงเรียนและครูที่สะท้อนความรับผิดชอบต่อผลลัพธ์ที่เกิดกับผู้เรียน คำนึงให้นักเรียนโดยลดภาระงานที่ไม่จำเป็น รวมถึงจัดให้มีระบบฐานข้อมูล เพื่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยการเชื่อมโยงหรือส่งต่อข้อมูลครอบครัวและผู้เรียนระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ตั้งแต่แรกเกิดจนถึงการพัฒนาตลอดช่วงชีวิต ตลอดจนพัฒนาช่องทางให้ภาคเอกชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต

8.6.2 พัฒนาแพลตฟอร์มการเรียนรู้ผ่านระบบดิจิทัล พร้อมทั้งส่งเสริมให้มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสร้างสรรค์ที่เหมาะสมมาใช้ในการเรียนการสอนออนไลน์แบบเปิดที่หลากหลาย เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองตามความสนใจและเหมาะสมกับช่วงวัย ตลอดจนพัฒนาแหล่งเรียนรู้และอุทยานการเรียนรู้สำหรับเยาวชนที่เชื่อมโยงเทคโนโลยีกับวิถีชีวิต และส่งเสริมการเรียนการสอนที่เหมาะสมสำหรับผู้เข้าสู่สังคมสูงวัย

8.6.3 ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา โดยบูรณาการการดำเนินงานระหว่างหน่วยจัดการศึกษากับกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา มุ่งเน้นกลุ่มเด็กด้อยโอกาสและกลุ่มเด็กนอกระบบการศึกษา ปรับเปลี่ยนการจัดสรรงบประมาณให้สอดคล้องกับความจำเป็นของผู้เรียนและลักษณะพื้นที่ของสถานศึกษา จัดระบบโรงเรียนพี่เลี้ยง จับคู่ระหว่างโรงเรียนขนาดใหญ่ที่มีคุณภาพการศึกษาดีกับโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา และการส่งเสริมให้ภาคเอกชน ชุมชนในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมในการออกแบบการศึกษาในพื้นที่ สนับสนุนเด็กที่มีความสามารถแต่ไม่มีทุนทรัพย์เป็นกรณีพิเศษ ตลอดจนแก้ไขปัญหาหนี้สินทางการศึกษา โดยการปรับโครงสร้างหนี้กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา และทบทวนรูปแบบการให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาที่เหมาะสม

8.6.4 พัฒนาทักษะอาชีพทุกช่วงวัย โดยกำหนดระบบที่เอื้อต่อการพัฒนาทักษะและเพิ่มประสิทธิภาพของทุกช่วงวัย อาทิ การพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษาให้เชื่อมโยงกับระบบคุณวุฒิวิชาชีพ โดยมีกลไกการวัดและประเมินผลเพื่อเทียบโอนความรู้และประสบการณ์หน่วยการเรียนรู้ที่ชัดเจน ส่งเสริมเยาวชนที่มีศักยภาพด้านกีฬาให้สามารถพัฒนาไปสู่นักกีฬาอาชีพ การกำหนดมาตรฐานฝีมือแรงงาน การจัดให้มีระบบที่สามารถรองรับความต้องการพัฒนาปรับปรุงทักษะอาชีพของทุกช่วงวัย เพื่อรองรับการเปลี่ยนสายอาชีพ ให้ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงานที่อาจจะเปลี่ยนไปตามแนวโน้มความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีในอนาคต

8.6.5 ส่งเสริมหลักคิดที่ถูกต้อง โดยสอดแทรกการปลูกฝังวินัยและอุดมการณ์ที่ถูกต้องของคนในชาติ หลักคิดที่ถูกต้องด้านคุณธรรม จริยธรรม การมีจิตสาธารณะ การเคารพกฎหมาย และกติกาของสังคมเข้าไปในทุกสาระวิชาและในทุกกิจกรรม ควบคู่ไปกับการส่งเสริมกลไกสร้างความเข้มแข็งของสถาบันครอบครัวในทุกมิติอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ ปรับสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาให้เอื้อต่อการมีคุณธรรม จริยธรรม และจิตสาธารณะ รวมทั้งลงโทษผู้ละเมิดบรรทัดฐานที่ดีทางสังคม ตลอดจนส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการขับเคลื่อนประเทศ

8.7 จัดทำระบบปริญญาชุมชนและการจัดอบรมหลักสูตรระยะสั้น เน้นออกแบบหลักสูตรระยะสั้นตามความสนใจ พัฒนาทักษะต่าง ๆ ที่ใช้ในการดำรงชีวิตประจำวันและทักษะอาชีพของคนทุกช่วงวัยในพื้นที่และชุมชนเป็นหลัก พร้อมทั้งศึกษาแนวทางการพัฒนาเป็นรูปแบบธนาคารหน่วยกิต ซึ่งเป็นการเรียนเก็บหน่วยกิตของวิชาเรียนเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนข้ามสาขาวิชาและข้ามสถาบันการศึกษา หรือทำงานไปพร้อมกัน หรือเลือกเรียนเฉพาะหลักสูตรที่สนใจ เพื่อสร้างโอกาสของคนไทยทุกช่วงวัยและทุกระดับสามารถพัฒนาตนเองทั้งในด้านการศึกษาและการดำรงชีวิต

นโยบายที่ 12 : การป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ และ กระบวนการยุติธรรม

12.1 แก้ไขปัญหาทุจริตและประพฤติมิชอบ โดยจัดให้มีมาตรการและระบบเทคโนโลยีนวัตกรรมที่ช่วยป้องกันและลดการทุจริตประพฤติมิชอบอย่างจริงจังและเข้มงวด รวมทั้งเป็นเครื่องมือในการติดตามการแก้ไขปัญหาทุจริตและประพฤติมิชอบอย่างเป็นระบบ พร้อมทั้งเร่งสร้างจิตสำนึกของคนในสังคมให้ยึดมั่นในความซื่อสัตย์ สุจริต ถูกต้อง ชอบธรรม และสนับสนุนทุกภาคส่วนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและเฝ้าระวังการทุจริตประพฤติมิชอบ

12.2 ปฏิรูปกระบวนการยุติธรรม โดยส่งเสริมให้มีรูปแบบการลงโทษอื่น ที่ไม่ใช่โทษอาญาตามหลักสากล มุ่งเน้นยกระดับการพัฒนาระบบ แก้ไข บำบัด พื้นฟูผู้กระทำผิด ส่งเสริม ปกป้องคุ้มครองสิทธิมนุษยชน พัฒนาประสิทธิภาพระบบการสืบสวนสอบสวน ด้านการปราบปรามอาชญากรรมพิเศษ กำหนดมาตรการคุ้มครองเจ้าหน้าที่ของรัฐในกระบวนการยุติธรรมให้สามารถปฏิบัติหน้าที่โดยปราศจากการแทรกแซงหรือครอบงำใด ๆ พร้อมทั้งบูรณาการหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรมให้ดำเนินงานสอดคล้องประสานกันอย่างเป็นองค์รวม เพื่อให้สามารถจัดการกับข้อขัดแย้งและกรณีพิพาทได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเน้นการทำงานเชิงรุก รวมทั้งพัฒนาบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมให้สามารถอำนวยความสะดวกยุติธรรมได้อย่างเป็นธรรม เสมอภาค โปร่งใส รวดเร็ว ท้วถึง และปราศจากการเลือกปฏิบัติ สร้างความเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรมได้ และสร้างสังคมที่พัฒนาอย่างเป็นธรรม ลดความเหลื่อมล้ำ เกิดความเสมอภาคและเท่าเทียม พร้อมทั้งผลักดันให้เกิดการนำเทคโนโลยีดิจิทัลและนวัตกรรมสมัยใหม่มาใช้ในการพัฒนาระบบฐานข้อมูลกฎหมาย พัฒนากฎหมายและกระบวนการยุติธรรม เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายเป็นไปอย่างมี

ประสิทธิภาพ โปร่งใส ไม่เลือกปฏิบัติ และเป็นธรรม รวมทั้งให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายที่จำเป็นและเหมาะสมแก่ผู้ยากไร้หรือผู้ด้อยโอกาสในการเข้าถึง กระบวนการยุติธรรมได้โดยสะดวกและรวดเร็ว

นโยบายเร่งด่วน 12 ด้าน

นโยบายที่ 1 การแก้ไขปัญหาในการดำรงชีวิตของประชาชน

นโยบายที่ 2 การปรับปรุงระบบสวัสดิการและพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน

นโยบายที่ 3 มาตรการเศรษฐกิจเพื่อรองรับความผันผวนของเศรษฐกิจโลก

นโยบายที่ 4 การให้ความช่วยเหลือเกษตรกรและพัฒนานวัตกรรม

นโยบายที่ 5 การยกระดับศักยภาพของแรงงาน

นโยบายที่ 6 การวางรากฐานระบบเศรษฐกิจของประเทศสู่อนาคต

นโยบายที่ 7 การเตรียมคนไทยสู่ศตวรรษที่ 21

นโยบายที่ 8 การแก้ไขปัญหาทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการทั้งฝ่ายการเมือง และฝ่ายราชการประจำ

นโยบายที่ 9 การแก้ไขปัญหายาเสพติดและสร้างความสงบสุขในพื้นที่ชายแดนภาคใต้

นโยบายที่ 10 การพัฒนาระบบการให้บริการประชาชน

นโยบายที่ 11 การจัดเตรียมมาตรการรองรับภัยแล้งและอุทกภัย

นโยบายที่ 12 การสนับสนุนให้มีการศึกษา การรับฟังความคิดเห็นของประชาชน และการดำเนินการเพื่อ แก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ

โดยสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการมีส่วนเกี่ยวข้องกับ นโยบายรัฐบาลข้อที่ 7 การเตรียมคนไทยสู่ศตวรรษที่ 21 ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

นโยบายที่ 7 : การเตรียมคนไทยสู่ศตวรรษที่ 21

โดยสร้างแพลตฟอร์มการเรียนรู้ใหม่ ในระบบดิจิทัล ปรับปรุงรูปแบบการเรียนรู้มุ่งสู่ระบบการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ด้านวิศวกรรม คณิตศาสตร์ โปรแกรมเมอร์ และภาษาต่างประเทศ ส่งเสริมการเรียนภาษาคอมพิวเตอร์ (Coding) ตั้งแต่ระดับประถมศึกษา การพัฒนาโรงเรียนคุณภาพในทุกตำบล ส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตรออนไลน์ของสถาบันการศึกษาต่าง ๆ เพื่อแบ่งปันองค์ความรู้ของสถาบันการศึกษาสู่สาธารณะ เชื่อมโยงระบบการศึกษากับภาคปฏิบัติจริงในภาคธุรกิจ สร้างนักวิจัยใหม่และนวัตกรรมเพื่อเพิ่มศักยภาพด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมของประเทศ สร้างความรู้ความเข้าใจการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล สื่อออนไลน์ และโครงข่ายสังคมออนไลน์ของคนไทย เพื่อป้องกันและลดผลกระทบในเชิงสังคม ความปลอดภัย อาชญากรรมทางไซเบอร์ และสามารถใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือในการกระจายข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง การสร้างความสมานฉันท์ และความสามัคคีในสังคม รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมที่จำเป็นในการดำเนินชีวิต

2. กรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ.2561-2580)

คณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561-2580) และประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 8 ตุลาคม พ.ศ.2561 เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางการพัฒนาประเทศในระยะ 20 ปี โดยกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และยุทธศาสตร์ ดังนี้

วิสัยทัศน์

“ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” หรือเป็นคติพจน์ประจำชาติว่า “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน”

ความมั่นคง หมายถึง หมายถึง การมีความมั่นคงปลอดภัยจากภัยและการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในประเทศ และภายนอกประเทศในทุกระดับ ทั้งระดับประเทศ สังคม ชุมชน ครัวเรือน และปัจเจกบุคคล และมีความมั่นคงในทุกมิติ ทั้งมิติทางการทหาร เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และการเมือง เช่น ประเทศมีความมั่นคงในเอกราชและอธิปไตย มีการปกครองระบบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข สถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์มีความเข้มแข็งเป็นศูนย์กลางและเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของประชาชน มีระบบการเมืองที่มั่นคงเป็นกลไกที่นำไปสู่การบริหารประเทศที่ต่อเนื่องและโปร่งใสตามหลักธรรมาภิบาล สังคม มีความปรองดองและความสามัคคี สามารถนึกกำลังเพื่อพัฒนาประเทศ ชุมชนมีความเข้มแข็ง ครอบครัวมีความอบอุ่น ประชาชนมีความมั่นคงในชีวิต มีงานและรายได้ที่มั่นคง พอเพียงกับการดำรงชีวิต มีการออมสำหรับวัยเกษียณ ความมั่นคงของอาหาร พลังงาน และน้ำ มีที่อยู่อาศัย และความปลอดภัยในชีวิตทรัพย์สิน

ความมั่งคั่ง หมายถึง ประเทศไทยมีการขยายตัวของเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่องและมีความยั่งยืนจนเข้าสู่กลุ่มประเทศรายได้สูง ความเหลื่อมล้ำของการพัฒนาลดลง ประชากรมีความอยู่ดีมีสุข ได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนาอย่างเท่าเทียมกันมากขึ้น และมีการพัฒนาอย่างทั่วถึงทุกภาคส่วน มีคุณภาพชีวิตตามมาตรฐานขององค์การสหประชาชาติ ไม่มีประชาชนที่อยู่ในภาวะความยากจน เศรษฐกิจในประเทศมีความเข้มแข็ง ขณะเดียวกันต้องมีความสามารถในการแข่งขันกับประเทศต่างๆ ทั้งในตลาดโลก และตลาดภายในประเทศ เพื่อให้สามารถสร้างรายได้ทั้งจากภายในและภายนอกประเทศ ตลอดจนมีการสร้างฐานเศรษฐกิจและสังคมแห่งอนาคตเพื่อให้อัดรับกับบริบทการพัฒนาที่เปลี่ยนแปลงไป และประเทศไทยมีบทบาทที่สำคัญในเวทีโลก และมีความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจและการค้าอย่างแน่นแฟ้นกับประเทศในภูมิภาคเอเชีย เป็นจุดสำคัญของการเชื่อมโยงในภูมิภาค ทั้งการคมนาคมขนส่ง การผลิต การค้า การลงทุน และการทำธุรกิจ เพื่อให้เป็นพลังในการพัฒนา นอกจากนี้ ยังมีความสมบูรณ์ในทุนที่จะสามารถสร้างการพัฒนาต่อเนื่องไปได้ ได้แก่ ทุนมนุษย์ ทุนทางปัญญา ทุนทางการเงิน ทุนที่เป็นเครื่องมือเครื่องจักร ทุนทางสังคม และทุนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ความยั่งยืน หมายถึง การพัฒนาที่สามารถสร้างความเจริญ รายได้ และคุณภาพชีวิตของประชาชนให้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจที่อยู่บนหลักการ ใช้ การรักษา และการฟื้นฟูฐานทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน ไม่ใช่ทรัพยากรธรรมชาติจนเกินพอดี ไม่สร้างมลภาวะต่อสิ่งแวดล้อมจนเกินความสามารถในการรองรับและเยียวยาของระบบนิเวศ การผลิตและการบริโภค เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ทรัพยากรธรรมชาติมีความอุดมสมบูรณ์มากขึ้นและสิ่งแวดล้อมมีคุณภาพดีขึ้น คนมีความรับผิดชอบต่อสังคม มีความเอื้ออาทร เสียสละเพื่อผลประโยชน์ส่วนรวม รัฐบาลมีนโยบายที่มุ่งประโยชน์ส่วนรวมอย่างยั่งยืน และให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชน และทุกภาคส่วนในสังคมยึดถือและปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อการพัฒนาอย่างสมดุล มีเสถียรภาพและยั่งยืน

โดยมีเป้าหมายการพัฒนาประเทศ คือ “ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข เศรษฐกิจพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สังคมเป็นธรรม ฐานทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืน” โดยยกระดับศักยภาพของประเทศในหลากหลายมิติ พัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ สร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม สร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และมีภาครัฐของประชาชนเพื่อประชาชนและประโยชน์ส่วนรวม โดยการประเมินผลการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ชาติประกอบด้วย

- 1) ความอยู่ดีมีสุขของคนไทยและสังคมไทย
- 2) ชีตความสามารถในการแข่งขัน การพัฒนาเศรษฐกิจ และการกระจายรายได้
- 3) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ
- 4) ความเท่าเทียมและความเสมอภาคของสังคม
- 5) ความหลากหลายทางชีวภาพ คุณภาพสิ่งแวดล้อม และความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติ
- 6) ประสิทธิภาพการบริหารจัดการและการเข้าถึงการให้บริการของภาครัฐ

ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ.2561-2580) มี 6 ยุทธศาสตร์ ซึ่งเกี่ยวข้องกับภารกิจของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ 6 ยุทธศาสตร์ ดังนี้

1. ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญ คือ ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข เน้นการบริหารจัดการสถานะแวดล้อมของประเทศให้มีความมั่นคง ปลอดภัย เอกอราชอธิปไตย และมีความสงบเรียบร้อยในทุกระดับตั้งแต่ระดับชาติ สังคม ชุมชน มุ่งเน้นการพัฒนาคน เครื่องมือเทคโนโลยี และระบบฐานข้อมูลขนาดใหญ่ ให้มีความพร้อมสามารถรับมือกับภัยคุกคามและภัยพิบัติได้ทุกรูปแบบ และทุกระดับความรุนแรง ควบคู่ไปกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านความมั่นคงที่มีอยู่ในปัจจุบัน และที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต ใช้กลไกการแก้ไขปัญหาแบบบูรณาการทั้งกับส่วนราชการ ภาคเอกชน ประชาสังคม และองค์กรที่ไม่ใช่รัฐ รวมถึงประเทศเพื่อนบ้านและมิตรประเทศ ทั่วโลกบนพื้นฐานของหลักธรรมาภิบาล เพื่อเอื้ออำนวยประโยชน์ต่อการดำเนินการของยุทธศาสตร์ชาติ ด้านอื่นๆ ให้สามารถขับเคลื่อนไปได้ตามทิศทางและเป้าหมายที่กำหนด

2. ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน มีเป้าหมายการพัฒนาที่มุ่งเน้นการยกระดับศักยภาพของประเทศในหลากหลายมิติ บนพื้นฐานแนวคิด 3 ประการ ได้แก่

1) “ต่อยอดอดีต” โดยมองกลับไปที่เราทำทางเศรษฐกิจ อัตลักษณ์ วัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิต และจุดเด่นทางทรัพยากรธรรมชาติที่หลากหลาย รวมทั้งความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบของประเทศในด้านอื่นๆ นำมาประยุกต์ผสมผสานกับเทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของเศรษฐกิจ และสังคมโลกสมัยใหม่

2) “ปรับปัจจุบัน” เพื่อปูทางสู่อนาคต ผ่านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของประเทศในมิติต่างๆ ทั้งโครงข่ายระบบคมนาคมและขนส่ง โครงสร้างพื้นฐานวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และดิจิทัล และการปรับสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมและบริการอนาคต

3) “สร้างคุณค่าใหม่ในอนาคต” ด้วยการเพิ่มศักยภาพของผู้ประกอบการ พัฒนาคู่มือใหม่ รวมถึง ปรับรูปแบบธุรกิจ เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของตลาด ผสมผสานกับยุทธศาสตร์ที่รองรับอนาคต บนพื้นฐานของการต่อยอดอดีตและปรับปัจจุบัน พร้อมทั้งการส่งเสริมและสนับสนุนจากภาครัฐ ให้ประเทศไทยสามารถสร้างฐานรายได้และการจ้างงานใหม่ ขยายโอกาสทางการค้าและการลงทุนในเวทีโลก ควบคู่ไปกับการยกระดับรายได้และการกินดีอยู่ดี รวมถึงการเพิ่มขึ้นของคนชั้นกลางและลดความเหลื่อมล้ำของคนในประเทศได้ในคราวเดียวกัน

3. ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อพัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ โดยคนไทยมีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีพัฒนาการที่ดีรอบด้านและมีสุขภาพที่ดีในทุกช่วงวัย มีจิตสาธารณะ รับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น มัธยัสถ์ อดออม โอบอ้อมอารี มีวินัย รักษาศีลธรรม และเป็นพลเมืองดีของชาติ มีหลักคิดที่ถูกต้อง มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 มีทักษะสื่อสารภาษาอังกฤษและภาษาที่ 3 และอนุรักษ์ภาษาท้องถิ่น มีนิสัยรักการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตสู่การเป็นคนไทยที่มีทักษะสูง เป็นนวัตกรรม นักคิด ผู้ประกอบการ เกษตรกรยุคใหม่และอื่นๆ โดยมีสัมมาชีพตามความถนัดของตนเอง

4. ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญที่ให้ความสำคัญการดึงเอาพลังของภาคส่วนต่างๆ ทั้งภาคเอกชน ประชาสังคม ชุมชน ท้องถิ่น มาร่วมขับเคลื่อน โดยการสนับสนุนการรวมตัวของประชาชน ในการร่วมคิด ร่วมทำเพื่อส่วนรวม การกระจายอำนาจและความรับผิดชอบต่อผู้ถือสิทธิราชการแผ่นดินในระดับท้องถิ่น การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในการจัดการตนเอง และการเตรียมความพร้อมของประชากรไทย ทั้งในมิติสุขภาพ เศรษฐกิจ สังคม และสภาพแวดล้อมให้เป็นประชากรที่มีคุณภาพ สามารถพึ่งตนเอง และทำประโยชน์แก่ครอบครัว ชุมชน และสังคมให้นานที่สุด โดยรัฐให้หลักประกันการเข้าถึงบริการและสวัสดิการที่มีคุณภาพอย่างเป็นธรรม และทั่วถึง

5. ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในทุกมิติ ทั้งมิติด้าน สังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม ธรรมชาติ และความเป็นหุ้นส่วนความร่วมมือระหว่างกันทั้งภายในและภายนอกประเทศอย่างบูรณาการ ใช้พื้นที่เป็นตัวตั้งในการกำหนดกลยุทธ์และแผนงาน และการให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้เข้ามามีส่วนร่วมในแบบทางตรงให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้โดยเป็นการดำเนินการ บนพื้นฐานการเติบโตร่วมกัน ไม่ว่าจะผ่านทางเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และคุณภาพชีวิต โดยให้ความสำคัญกับการสร้างสมดุลทั้ง 3 ด้าน อันจะนำไปสู่ความยั่งยืนเพื่อคนรุ่นต่อไปอย่างแท้จริง

6. ยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อปรับเปลี่ยนภาครัฐที่ยึดหลัก “ภาครัฐของประชาชนเพื่อประชาชน และประโยชน์ส่วนรวม” โดยภาครัฐต้องมีขนาดที่เหมาะสมกับบทบาทภารกิจ แยกแยะบทบาท หน่วยงานของรัฐที่ทำหน้าที่ในการกำกับหรือในการให้บริการในระบบเศรษฐกิจที่มีการแข่งขันมีขีดสมรรถนะสูง ยึดหลักธรรมาภิบาล ปรับวัฒนธรรมการทำงานให้มุ่งผลสัมฤทธิ์และผลประโยชน์ส่วนรวมมีความทันสมัยและพร้อมที่จะปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกอยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำนวัตกรรม เทคโนโลยี ข้อมูลขนาดใหญ่ ระบบการทำงานที่เป็นดิจิทัลเข้ามาประยุกต์ใช้อย่างคุ้มค่า และปฏิบัติงานเทียบได้กับมาตรฐานสากล รวมทั้งมีลักษณะเปิดกว้าง เชื่อมโยงถึงกันและเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และโปร่งใส โดยทุกภาคส่วนในสังคมต้องร่วมกันปลูกฝังค่านิยมความซื่อสัตย์สุจริต ความมัธยัสถ์ และสร้างจิตสำนึกในการปฏิเสธไม่ยอมรับการทุจริต ประพฤติมิชอบอย่างสิ้นเชิง นอกจากนี้ กฎหมายต้องมีความชัดเจน มีเพียงเท่าที่จำเป็นมีความทันสมัย มีความเป็นสากล มีประสิทธิภาพ และ นำไปสู่การลดความเหลื่อมล้ำและเอื้อต่อการพัฒนา โดยกระบวนการยุติธรรมมีการบริหารที่มีประสิทธิภาพ เป็นธรรม ไม่เลือกปฏิบัติและการอำนวยความสะดวกตามหลักนิติธรรม

3. แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ

ตามพระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2560 มาตรา 10 บัญญัติว่า เมื่อมีพระบรมราชโองการ ประกาศใช้ยุทธศาสตร์ชาติแล้ว ให้คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติแต่ละด้านจัดทำแผนแม่บทเพื่อบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติ เสนอคณะกรรมการพิจารณาให้ความเห็นชอบ และเสนอต่อคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบและประกาศในราชกิจจานุเบกษา

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ เป็นแผนแม่บทเพื่อบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติ มีผลผูกพันต่อหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องจะต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามนั้น รวมทั้งการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีต้องสอดคล้องกับแผนแม่บทด้วย โดยแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติประกอบด้วย 6 ด้าน 23 ประเด็น (ข้อมูล : พทศจิกายน 2561) ดังนี้

1. ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง

1. แผนแม่บทประเด็นความมั่นคง
2. แผนแม่บทประเด็นการต่างประเทศ

2. ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน

3. แผนแม่บทประเด็นการพัฒนาการเกษตร
4. แผนแม่บทประเด็นอุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคต
5. แผนแม่บทประเด็นการท่องเที่ยว
6. แผนแม่บทประเด็นการพัฒนาพื้นที่และเมืองน่าอยู่อัจฉริยะ
7. แผนแม่บทประเด็นโครงสร้างพื้นฐาน ระบบโลจิสติกส์ และดิจิทัล
8. แผนแม่บทประเด็นการพัฒนาเศรษฐกิจบนพื้นฐานผู้ประกอบการยุคใหม่และวิสาหกิจ

ขนาดกลางและขนาดย่อม

9. แผนแม่บทประเด็นเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก
23. แผนแม่บทประเด็นวิจัยและพัฒนานวัตกรรม

3. ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์

10. แผนแม่บทประเด็นการปรับเปลี่ยนค่านิยมและวัฒนธรรม
11. แผนแม่บทประเด็นการพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต
12. แผนแม่บทประเด็นการพัฒนาการเรียนรู้
13. แผนแม่บทประเด็นการเสริมสร้างให้คนไทยมีสุขภาวะที่ดี
14. แผนแม่บทประเด็นการพัฒนาศักยภาพการกีฬา

4. ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม

15. แผนแม่บทประเด็นการเสริมสร้างพลังทางสังคม
16. แผนแม่บทประเด็นการพัฒนาความเสมอภาค และส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก
17. แผนแม่บทประเด็นการสร้างหลักประกันทางสังคม

5. ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

18. แผนแม่บทประเด็นการสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืน
19. แผนแม่บทประเด็นการบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ

6. ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

20. แผนแม่บทประเด็นการพัฒนาการบริการประชาชนและการพัฒนาประสิทธิภาพภาครัฐ
21. แผนแม่บทประเด็นการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ

22. แผนแม่บทประเด็นการพัฒนาคุณภาพและการพัฒนากระบวนการยุติธรรม

โดยสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการมีส่วนเกี่ยวข้องกับ ทุกแผนย่อยในประเด็น 12 การพัฒนาการเรียนรู้ และแผนย่อยที่ 3 ในประเด็น 11 ศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต

4. แผนการปฏิรูปประเทศ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 65 กำหนดให้รัฐจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติ เพื่อเป็นเป้าหมายระยะยาวในการพัฒนาประเทศ ประกอบกับมาตรา 257 และมาตรา 259 กำหนดให้ทำการปฏิรูปประเทศเพื่อวางรากฐานการพัฒนาไปสู่ประเทศที่มีความสามัคคีปรองดอง มีการพัฒนาอย่างยั่งยืน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และมีความสมดุล ประชาชนในสังคมมีโอกาสทัดเทียมกัน และมีคุณภาพชีวิตที่ดี รวมทั้งมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศและการปกครอง ในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โดยจะต้องดำเนินการปฏิรูปอย่างต่อเนื่องในช่วงห้าปีข้างหน้า เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแผนการปฏิรูปแต่ละด้าน คือ 1) ด้านการเมือง 2) ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน 3) ด้านกฎหมาย 4) ด้านกระบวนการยุติธรรม 5) ด้านเศรษฐกิจ 6) ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 7) ด้านสาธารณสุข 8) ด้านสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ 9) ด้านสังคม 10) ด้านพลังงาน 11) ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ 12) ด้านการศึกษา 13) ด้านกระบวนการยุติธรรม(ตำรวจ) มีประเด็นที่เกี่ยวข้องกับภารกิจของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 8 ด้าน ดังนี้

1. แผนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง

การธำรงไว้ซึ่งการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขที่มีความมั่นคง มีความชอบธรรม มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ก่อให้เกิดประโยชน์สุขแก่ประเทศชาติ บ้านเมืองและประชาชน สร้างการมีส่วนร่วม รู้จักยอมรับความเห็นที่แตกต่างกัน พรรคการเมือง ดำเนินกิจกรรมโดยเปิดเผยและตรวจสอบได้และพัฒนาเป็นสถาบันทางการเมืองของประชาชน ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต และรับผิดชอบต่อประชาชนในการปฏิบัติหน้าที่ของตน และสร้างให้เกิดการแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งทางการเมืองโดยสันติวิธี โดยมีเป้าหมายและประเด็นการปฏิรูปที่เกี่ยวข้องกับสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ดังนี้

เป้าหมายที่ 1 ให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมทางการเมือง รวมถึงการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ รู้จักยอมรับในความเห็นทางการเมืองโดยสุจริตที่แตกต่างกัน และให้ประชาชนใช้สิทธิเลือกตั้งและออกเสียงประชามติโดยอิสระปราศจากการครอบงำไม่ว่าด้วยทางใด

ประเด็นปฏิรูปที่ 1 การเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองและการมีส่วนร่วมของประชาชนในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

พันธกิจที่ 1 การให้การศึกษาและเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขของพลเมือง

กลยุทธ์ที่ 1 การให้การศึกษาและเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขของพลเมือง

กลยุทธ์ที่ 2 จัดให้มีการให้ความรู้ทางการเมืองการปกครอง (Political Education) วัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยฯ

2. แผนการปฏิรูปประเทศด้านการบริหารราชการแผ่นดิน

เป้าหมายปรับเปลี่ยนภาครัฐสู่การเป็น “ภาครัฐของประชาชนเพื่อประชาชน” ตามยุทธศาสตร์ชาติที่ยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง ตอบสนองความต้องการของประชาชน อันจะส่งผลให้ภาครัฐได้รับความเชื่อถือไว้วางใจจากประชาชน (Public Trust) แผนปฏิรูปประเทศด้านการบริหารราชการแผ่นดิน กำหนดประเด็นปฏิรูปไว้ 6 ประการ และกำหนดกลยุทธ์ แผนงาน ไว้ในแต่ละประเด็นปฏิรูป ในส่วนของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการเกี่ยวข้องอยู่ 2 ประเด็นปฏิรูป

ประเด็นปฏิรูปที่ 2 : ระบบข้อมูลภาครัฐมีมาตรฐาน ทันสมัย และเชื่อมโยงกัน ก้าวสู่รัฐบาลดิจิทัล

กลยุทธ์ที่ 2 นำระบบดิจิทัลมาใช้ในการปฏิบัติงาน และการบริหารราชการ

แผนงานที่ 1 การพัฒนาหรือนำระบบดิจิทัลมาใช้ในการปฏิบัติงานและการบริหารราชการ

เป้าหมาย : หน่วยงานภาครัฐสามารถดำเนินงานตามภารกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้งาน

กิจกรรม : พัฒนาหรือนำระบบดิจิทัล เพื่อรองรับทำงานตามภารกิจเฉพาะของหน่วยงาน

กิจกรรม : พัฒนาหรือนำระบบดิจิทัล เพื่อรองรับงานพื้นฐานของหน่วยงาน

เช่น งานสารบรรณ งานแผนและงบประมาณ งานพัสดุ งานบริหารบุคคล เป็นต้น

กลยุทธ์ที่ 3 บูรณาการข้อมูลของหน่วยงานภาครัฐเพื่อการบริหารราชการแผ่นดิน

แผนงานที่ 1 การปรับปรุงพัฒนาการจัดทำ รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลดิจิทัลของ

หน่วยงานภาครัฐ

เป้าหมาย : หน่วยงานภาครัฐมีการจัดทำข้อมูลสำคัญตามมาตรฐานที่กำหนด และเชื่อมโยงข้อมูลกับหน่วยงานภายนอกได้

กิจกรรม : จัดทำชุดข้อมูลสำคัญของหน่วยงานให้อยู่ในรูปแบบดิจิทัลที่เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด

เป้าหมาย : ผู้บริหารระดับสูงมีข้อมูลที่ถูกต้อง ครบถ้วน ทันสมัย สำหรับใช้ในการตัดสินใจและการบริหารราชการแผ่นดิน

กิจกรรม : เชื่อมโยงข้อมูลสำคัญของต้นเข้าสู่ศูนย์ข้อมูลกลางภาครัฐเพื่อให้ผู้บริหารระดับสูงสามารถนำไปใช้ในการตัดสินใจและการบริหารราชการแผ่นดินได้อย่างมีประสิทธิภาพ

แผนงานที่ 3 สนับสนุนให้นำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในการบริหารราชการแผ่นดิน การบริการประชาชน และการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน

เป้าหมาย : บุคลากรภาครัฐมีสมรรถนะด้านการบริหารจัดการข้อมูล การวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูล

กิจกรรม : พัฒนาสมรรถนะบุคลากรภาครัฐในด้านการบริหารจัดการข้อมูล การวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูลและการใช้ประโยชน์ร่วมกัน

ประเด็นปฏิรูปที่ 3 : โครงสร้างภาครัฐ กะทัดรัด ปรับตัวได้เร็ว และระบบงานมีผลสัมฤทธิ์สูง

กลยุทธ์ที่ 1 ปรับปรุงและพัฒนาโครงสร้างและระบบบริหารงานของรัฐ และลด/ละลายความเป็นนิติบุคคลของกรม

แผนงานที่ 1 การดำเนินการจัดทำแผนปฏิรูปองค์การ

เป้าหมาย : ส่วนราชการมีการจัดทำแผนปฏิรูปองค์การ โดยมีการทบทวน 4 ด้าน ได้แก่ โครงสร้าง กระบวนการ บุคลากร และกฎหมาย

กิจกรรม : การดำเนินการจัดทำแผนปฏิรูปองค์การ
 แผนงานที่ 2 การปฏิรูประบบราชการ (Government Reform)
 เป้าหมาย : ปรับปรุงประสิทธิภาพการบริการภาครัฐ

กิจกรรม : การปรับปรุงประสิทธิภาพการบริการภาครัฐ (Service Reform)

3. แผนการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมาย

กฎหมายเป็นเครื่องมือสนับสนุนการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศให้ทันต่อการพัฒนาตามกระแสโลกาภิวัตน์ เป็นธรรม และขจัดความเหลื่อมล้ำในสังคม โดยมีเป้าหมายและประเด็นการปฏิรูปที่เกี่ยวข้องกับสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ดังนี้

เป้าหมายที่ 1 มีกลไกให้การออกกฎหมายเป็นกฎหมายที่ดีและเท่าที่จำเป็น รวมทั้งมีกลไกในการทบทวนกฎหมายที่มีผลบังคับแล้วเพื่อให้สอดคล้องกับหลักการ ตามมาตรา 77 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

ประเด็นการปฏิรูปที่ 1 มีกลไกให้การออกกฎหมายเป็นกฎหมายที่ดีและเท่าที่จำเป็น รวมทั้งมีกลไกในการทบทวนกฎหมาย ที่มีผลบังคับแล้วเพื่อให้สอดคล้องกับหลักการ ตามมาตรา 77 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

กิจกรรม จัดทำกฎหมายเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการจัดทำร่างกฎหมาย การกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการตรวจสอบความจำเป็นในการตรากฎหมาย การรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง การวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย เพื่อเป็นหลักเกณฑ์ประกอบการจัดทำร่างกฎหมายรวมทั้งกำหนดหลักเกณฑ์การประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายที่มีผลใช้บังคับแล้ว

6. แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้รับการรักษาฟื้นฟูให้สมบูรณ์และยั่งยืนเป็นรากฐานในการพัฒนาประเทศอย่างสมดุลทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม มีการใช้ประโยชน์ทรัพยากรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและสังคม เกิดความสมดุลระหว่างการคุ้มครองรักษาและการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน รวมทั้งมีระบบการบริหารจัดการทรัพยากรที่มีประสิทธิภาพบนพื้นฐานการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่างๆ โดยมีเป้าหมายและประเด็นการปฏิรูปที่เกี่ยวข้องกับสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ดังนี้

เป้าหมายที่ 1 ระบบบริหารจัดการมลพิษที่แหล่งกำเนิดมีประสิทธิภาพส่งผลต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมและคุณภาพชีวิตที่ดีสำหรับประชาชน

ประเด็นการปฏิรูปที่ 1 เสริมสร้างระบบบริหารจัดการมลพิษที่แหล่งกำเนิดให้มีประสิทธิภาพ

กิจกรรมที่ 2 ให้ความรู้และทักษะกับชุมชนและโรงเรียนในการคัดแยกขยะแต่ละประเภท รวมทั้งผนวกความรู้เรื่องการคัดแยกขยะเข้าไปในหลักสูตรการเรียนการสอน

8. แผนการปฏิรูปประเทศด้านสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ

การสร้างดุลยภาพระหว่างเสรีภาพของการทำหน้าที่ของสื่อับความรับผิดชอบกับการกำกับที่มีความชอบธรรม และการใช้พื้นที่ดิจิทัลเพื่อการสื่อสารอย่างมีจรรยาบรรณ ดำรงรักษาเสรีภาพของการแสดงออก การรับรู้ของประชาชน ด้วยความเชื่อว่าเสรีภาพของการสื่อสาร คือ เสรีภาพ ของประชาชนตามแนวทางของประชาธิปไตย สื่อเป็นโรงเรียนของสังคม ในการให้ความรู้แก่ประชาชน ปลุกฝังวัฒนธรรมของชาติ และปลุกฝังทัศนคติที่ดี โดยมีเป้าหมายและประเด็นการปฏิรูปที่เกี่ยวข้องกับสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ดังนี้

เป้าหมาย

1. การมุ่งเน้นการสร้างดุลยภาพระหว่างเสรีภาพของการทำหน้าที่ของสื่อบนความรับผิดชอบกับการกำกับที่มีความชอบธรรม และการใช้พื้นที่ดิจิทัลเพื่อการสื่อสารอย่างมีจรรยาบรรณ ดำรงรักษาเสรีภาพของการแสดงออก การรับรู้ของประชาชน ด้วยความเชื่อว่าเสรีภาพของการสื่อสารคือเสรีภาพของประชาชนตามแนวทางของประชาธิปไตย

2. สื่อเป็นโรงเรียนของสังคม ในการให้ความรู้แก่ประชาชน ปลุกฝังวัฒนธรรมของชาติ และปลูกฝังทัศนคติที่ดี

ประเด็นการปฏิรูปที่ 1 การปฏิรูปการรู้เท่าทันสื่อของประชาชน

กิจกรรม การจัดสัมมนาเรื่อง “การรู้เท่าทันสื่อ” ในโรงเรียนและในมหาวิทยาลัย และในสถานที่สาธารณะสำหรับกลุ่มเป้าหมายที่อยู่นอกสถานศึกษาในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัดอย่างต่อเนื่อง

9. แผนการปฏิรูปประเทศด้านสังคม

คนไทยมีหลักประกันทางรายได้ในวัยเกษียณที่เพียงพอต่อการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ และมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปสู่การมีจิตสาธารณะเพิ่มขึ้น สังคมไทยเป็นสังคมแห่งโอกาสและไม่แบ่งแยก ภาครัฐมีข้อมูลและสารสนเทศด้านสังคมที่บูรณาการทุกหน่วยงานและเปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถเข้าถึงได้ และให้ชุมชนท้องถิ่นมีความเข้มแข็ง โดยสามารถบริหารจัดการชุมชนได้ด้วยตนเอง โดยมีเป้าหมายและประเด็นการปฏิรูปที่เกี่ยวข้องกับสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ดังนี้

เป้าหมาย คนไทยมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปสู่การมีจิตสาธารณะเพิ่มขึ้น

ประเด็นการปฏิรูปที่ 5 การมีส่วนร่วม การเรียนรู้ การรับรู้และการส่งเสริมกิจกรรมทางสังคม

กิจกรรมที่ 2 สร้างพลังแผ่นดิน

11. แผนการปฏิรูปประเทศด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ

ประชาชนมีความรู้เกี่ยวกับการทุจริต มีมาตรการควบคุมการบริหารจัดการของหน่วยงาน ภาครัฐและเอกชน และยกระดับการบังคับใช้มาตรการทางวินัยและกฎหมายต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐ โดยมีเป้าหมายและประเด็นการปฏิรูปที่เกี่ยวข้องกับสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ดังนี้

เป้าหมาย ประเทศไทยมีระดับคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index : CPI) อยู่ใน 20 อันดับแรกของโลกในปี 2579

ประเด็นการปฏิรูปที่ 1 ด้านการป้องกันและเฝ้าระวัง

กลยุทธ์ที่ 1 เร่งสร้างการรับรู้และจิตสำนึกของประชาชนในการต่อต้านการทุจริตประพฤติมิชอบ โดยความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม

กิจกรรมที่ 1.9 สร้างทัศนคติ ความรู้และปลูกฝังเยาวชนในสถานศึกษาทุกระดับ ให้รังเกียจการทุจริตและตระหนักถึงโทษภัยของการทุจริตคอร์รัปชันต่อประเทศชาติ

ประเด็นการปฏิรูปที่ 2 ด้านการป้องปราม

กลยุทธ์ที่ 2 ให้หัวหน้าส่วนราชการ หัวหน้าหน่วยงานของรัฐ หรือผู้บังคับบัญชา มีมาตรการเสริมสร้างวัฒนธรรมองค์กรในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ และเป็นตัวอย่างในการบริหารงานด้วยความซื่อตรงและรับผิดชอบ กรณีปล่อยปละละเลยไม่ดำเนินการให้ถือเป็นความผิดวินัยหรือความผิดอาญา

กิจกรรมที่ 2.2 ปลูกจิตสำนึกให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีคุณธรรมความซื่อตรง (Integrity) โดยเน้นความซื่อตรงต่อหน้าที่ (ซื่อสัตย์สุจริตตามเป้าหมายอย่างดีที่สุด) และซื่อตรงต่อประชาชน

กลยุทธ์ที่ 3 เสริมสร้างหน่วยงานตรวจสอบภายในให้เป็นกลไกอิสระและมีการเฝ้าระวังการทุจริตในหน่วยงาน

กิจกรรมที่ 3.3 วางระบบการประเมินความเสี่ยงต่อการทุจริตประพฤติมิชอบในส่วนราชการเป็นประจำทุกปี และรายงานผลการปฏิบัติต่อผู้บังคับบัญชาเหนือตนตามระยะเวลาที่กำหนด

กลยุทธ์ที่ 4 ทำให้การให้สินบนแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นเรื่องที่น่ารังเกียจไม่พึงกระทำ

กิจกรรมที่ 4.3 พัฒนาแนวทางการกำหนดมาตรการควบคุมภายในที่เหมาะสมเพื่อใช้ในองค์กรภาครัฐและเอกชนในการป้องกันการให้สินบนและการเรียกรับสินบนของเจ้าหน้าที่ของรัฐในทุกรูปแบบ

12. แผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา

คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา (กอปศ.) ได้กำหนดแผนงานเพื่อการปฏิรูปการศึกษา 7 เรื่อง เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของการปฏิรูปการศึกษา ไว้ดังนี้

เรื่องที่ 1 : การปฏิรูประบบการศึกษาและการเรียนรู้โดยรวมของประเทศ โดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับใหม่และกฎหมายลำดับรอง มีประเด็นปฏิรูป 5 ประเด็น ได้แก่

(1) การมีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. และมีการทบทวน จัดทำแก้ไขและปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

(2) การสร้างความร่วมมือระหว่างรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเอกชน เพื่อการจัดการศึกษา

(3) การขับเคลื่อนการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาตนเองและการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อรองรับการพัฒนาศัภยภาพคนตลอดช่วงชีวิต

(4) การทบทวนและปรับปรุงแผนการศึกษาแห่งชาติ

(5) การจัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติ

เรื่องที่ 2 : การปฏิรูปการพัฒนาเด็กเล็กและเด็กก่อนวัยเรียน มีประเด็นปฏิรูป 2 ประเด็น ได้แก่

(1) การพัฒนาระบบการดูแล พัฒนา และจัดการเรียนรู้ เพื่อให้เด็กปฐมวัยได้รับการพัฒนา ร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย

(2) การสื่อสารสังคมเพื่อสร้างความเข้าใจในการพัฒนาเด็กปฐมวัย

เรื่องที่ 3 : การปฏิรูปเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ประกอบด้วยประเด็นปฏิรูป 3 ประเด็น ได้แก่

(1) การดำเนินการเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

(2) การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลพิการ บุคคลที่มีความสามารถพิเศษ และบุคคลที่มีความต้องการการดูแลเป็นพิเศษ

(3) การยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาในพื้นที่ห่างไกล หรือในสถานศึกษาที่ต้องการยกระดับคุณภาพอย่างเร่งด่วน

เรื่องที่ 4 : การปฏิรูปกลไกและระบบการผลิต คัดกรอง และพัฒนาผู้ประกอบวิชาชีพครูและอาจารย์ประกอบด้วยประเด็นปฏิรูป 5 ประเด็น ได้แก่

(1) การผลิตครู และการคัดกรองครู เพื่อให้ได้ครูที่มีคุณภาพตรงกับความต้องการของประเทศ และมีจิตวิญญาณของความเป็นครู

(2) การพัฒนาวิชาชีพครู

- (3) เส้นทางวิชาชีพครู เพื่อให้ครูมีความก้าวหน้า ได้รับค่าตอบแทนและสวัสดิการที่เหมาะสม
- (4) การพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาในสถานศึกษา
- (5) องค์กรวิชาชีพครู และการปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

เรื่องที่ 5 : การปฏิรูปการจัดการเรียนการสอนเพื่อตอบสนองการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วยประเด็นปฏิรูป 8 ประเด็น ได้แก่

- (1) การปรับหลักสูตร พร้อมกระบวนการจัดการเรียนการสอน และการประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ เป็นหลักสูตรฐานสมรรถนะ
- (2) การจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรม
- (3) การประเมินคุณภาพการจัดการศึกษาระดับชาติและระบบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อ
- (4) การพัฒนาคุณภาพระบบการศึกษา
- (5) ระบบความปลอดภัย และระบบสวัสดิภาพของผู้เรียน
- (6) การปฏิรูปอาชีวศึกษา เพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ
- (7) การปฏิรูปอุดมศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพ เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันประสิทธิภาพและธรรมาภิบาลของระบบอุดมศึกษา
- (8) การจัดตั้งสถาบันหลักสูตรและการเรียนรู้แห่งชาติ (National Institute of Curriculum and Learning)

เรื่องที่ 6 : การปรับโครงสร้างของหน่วยงานในระบบการศึกษา เพื่อบรรลุเป้าหมายในการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน และยกระดับคุณภาพของการจัดการศึกษา ประกอบด้วยประเด็นปฏิรูป 3 ประเด็น ได้แก่

- (1) สถานศึกษามีความเป็นอิสระในการบริหารและจัดการศึกษา
- (2) พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา
- (3) การปรับปรุงโครงสร้างของกระทรวงศึกษาธิการ

เรื่องที่ 7 : การปฏิรูปการศึกษาและการเรียนรู้โดยการพลิกโฉมด้วยระบบดิจิทัล (Digitalization for Educational and Learning Reform) ประกอบด้วยประเด็นปฏิรูป 3 ประเด็น ได้แก่

- (1) การปฏิรูปการเรียนรู้ด้วยดิจิทัลผ่านแพลตฟอร์มการเรียนรู้ด้วยดิจิทัลแห่งชาติ (Digital Learning Reform: National Digital Learning Platform (NDLP))
- (2) ระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการศึกษา (big data for education)
- (3) การพัฒนาความเป็นพลเมืองดิจิทัล (digital citizenship) ในด้านความฉลาดรู้ดิจิทัล (digital literacy) ความฉลาดรู้สารสนเทศ (information literacy) ความฉลาดรู้สื่อ (media literacy) เพื่อการเรียนรู้วิธีการเรียนรู้ (learning how to learn) ในการเรียนรู้ตลอดชีวิตตลอดจนการมีพฤติกรรมที่สะท้อนการรู้คิดกา มารยาท จริยธรรมเกี่ยวกับการใช้สื่อและการสื่อสารบนอินเทอร์เน็ต

การบรรลุผลของการปฏิรูปการศึกษาตามแผนข้างต้น จะแบ่งเป็น 3 ระยะ คือ (1) ระยะเร่งด่วน หรือภายในวันที่ 30 พฤษภาคม พ.ศ. 2562 ซึ่งครบวาระการทำงานของ กอปศ. (2) ระยะสั้น หรือภายใน 3 ปี และ (3) ระยะกลาง-ระยะยาว หรือภายใน 5 - 10 ปี ทั้งนี้ประเด็นปฏิรูปที่มีลำดับสำคัญสูงสุด และต้องดำเนินการให้บรรลุผลให้ได้ในระยะเร่งด่วน มี 6 ประเด็น ได้แก่

- (1) ยกเครื่องระบบการศึกษาโดยการบังคับใช้ร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับใหม่ รวมถึงกฎหมายสำคัญอื่นที่เสนอโดย กอปศ. ซึ่งจะเป็นเครื่องมือสำคัญในการปฏิรูปการศึกษา ได้แก่ ร่างพระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ร่างพระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. ร่างพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. และการจัดตั้งสถาบันหลักสูตรและการเรียนรู้แห่งชาติ

(2) บุกเบิกนวัตกรรมของการจัดการศึกษาระดับโรงเรียน กลุ่มโรงเรียน หรือการจัดการระดับพื้นที่โดยให้โรงเรียนเป็นศูนย์กลางของการยกระดับคุณภาพของการศึกษา ผ่านการขับเคลื่อนเรื่องสถานศึกษาที่มีความเป็นอิสระในการบริหารจัดการ และระบบนิเวศที่สนับสนุนการดำเนินการของสถานศึกษา

(3) นำเสนอแนวทางการปรับหลักสูตรการจัดการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานไปสู่หลักสูตรฐานสมรรถนะ และรูปแบบการปรับหลักสูตรในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 จัดตั้งสถาบันหลักสูตรและการเรียนรู้แห่งชาติเพื่อเป็นเสมือนศูนย์ความเป็นเลิศในการวิจัย พัฒนาและปรับปรุงหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และการประเมินผลการเรียนรู้ สำหรับการจัดการศึกษาในระดับต่าง

(4) สร้าง “ดิจิทัลแพลตฟอร์มเพื่อการเรียนรู้แห่งชาติ” ใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัลนำความรู้ และวิธีการเรียนรู้ไปสู่โรงเรียน นักเรียน และครูทั่วประเทศ โดยเฉพาะในท้องถิ่นห่างไกล

(5) จัดระบบการผลิตครูให้มีคุณภาพและสมรรถนะความเป็นครู ผ่านการจัดตั้งกองทุนหรือแผนงานเพื่อการผลิตและพัฒนาครู สำหรับครูรุ่นใหม่ และพัฒนาบัณฑิตครูที่มีอยู่ ให้ตรงตามความจำเป็นของประเทศในระยะแรกเน้นครูปฐมวัย และครูประถมศึกษา สำหรับท้องถิ่นขาดแคลน

(6) ให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติ ตามที่กำหนดไว้ในร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับใหม่ เพื่อเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนแผนการศึกษาแห่งชาติและการปฏิรูปการศึกษาให้เริ่มดำเนินการได้ และมีความต่อเนื่องในระยะยาว

5. ร่างกรอบแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (2566-2570)

แนวคิดของกรอบแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13

ภายใต้กระแสแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น อาทิ ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีอย่างพลิกผัน การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรสู่สังคมสูงวัย และภาวะโลกร้อนจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ร่วมกับปัจจัยแรงจากการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ที่ก่อให้เกิดความผันผวนของสถานการณ์ทางเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมแก่หลายประเทศทั่วโลก รวมถึงประเทศไทยนั้น พบว่าแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวสามารถนำมาซึ่งโอกาสและความเสี่ยงที่จะช่วยผลักดันให้การพัฒนาประเทศไทยในระยะต่อไปให้เกิดผลสำเร็จหรือเป็นอุปสรรค หน่วงรั้งการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศให้ไม่สามารถบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ ขึ้นอยู่กับบริบทหรือศักยภาพและขีดความสามารถของประเทศในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น โดยโอกาสที่สำคัญสำหรับประเทศไทยซึ่งมีที่มาจากแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในระดับโลก พบว่ามีที่มาจากความก้าวหน้าและความแพร่หลายของเทคโนโลยีเป็นหลัก ซึ่งการสรรค์สร้างประโยชน์จากเทคโนโลยีให้เกิดเป็นโอกาสสำหรับประเทศไทยได้นั้น ต้องอาศัยการพัฒนาคนและระบบบริหารจัดการด้านดิจิทัลและข้อมูลสารสนเทศให้มีความพร้อมเพื่อรองรับโอกาสที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงให้กระจายลงสู่ทุกภาคส่วนอย่างทั่วถึง เท่าทัน ขณะเดียวกัน ความเสี่ยงที่คาดว่าจะส่งผลกระทบต่อเชิงลบและเป็นความท้าทายที่สำคัญต่อประเทศไทยในกรณีที่ต้องเร่งแสวงหาแนวทางในการแก้ไขรับมือ นั้น พบว่ามาจากแนวโน้มด้านการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากร ความเหลื่อมล้ำด้านดิจิทัล รวมถึงปัญหาสิ่งแวดล้อมและภัยธรรมชาติ ซึ่งจะบั่นทอนขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ รวมถึงยังอาจเป็นเงื่อนไขท้าทายต่อมิติการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และการสร้างความเสมอภาคในสังคม ซึ่งบริบทสถานการณ์ของประเทศไทยที่ยังมีข้อจำกัดภายในหลายประการนั้น หากไม่ได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วนแล้ว อาจส่งผลให้ประเทศไทยมีความเปราะบางยิ่งขึ้นเมื่อต้องเผชิญกับความเสี่ยงต่าง ๆ ที่มีความผันผวนสูง ตลอดจนอาจพลาดโอกาสที่จะใช้ประโยชน์จากพลวัตการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในการพัฒนาประเทศไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ และส่งผลให้ประเทศไทยไม่สามารถก้าวตามโลกได้อย่างเท่าทัน นำไปสู่การสูญเสียความสามารถในการแข่งขันในระยะยาว และอาจต้องจมกับปัญหาเรื้อรังที่จู่ครั้งความก้าวหน้าของประเทศในทุกมิติอย่างไม่อาจหลีกเลี่ยงได้

เพื่อให้สามารถขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศในช่วงระยะเวลาของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 - 2570) ให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในทิศทางที่จะนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ได้อย่างเป็นรูปธรรม ภายใต้เงื่อนไขความท้าทายทั้งหลายดังกล่าว จึงจำเป็นที่ประเทศจะต้องเสริมสร้างให้เกิดความเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ในระดับโครงสร้างของประเทศบนพื้นฐานของความเข้มแข็ง สมดุล และยั่งยืน เพื่อก้าวข้ามปัญหาอุปสรรคเดิมให้ประเทศไทยมีสมรรถนะเพียงพอต่อการบริหารจัดการความเสี่ยง พร้อมทั้งเร่งเพิ่มศักยภาพในการสร้างสรรค์ประโยชน์จากโอกาสที่เกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสมและทันท่วงที

ทั้งนี้ การยกระดับสมรรถนะและศักยภาพของประเทศไทยในระยะเวลาอันใกล้จะไม่สามารถเกิดขึ้นได้อย่างเป็นรูปธรรมหากอาศัยเพียงการมุ่งแก้ไขเฉพาะหน้าหรือการปรับเปลี่ยนแนวทางการดำเนินงานในรายละเอียดเพียงเล็กน้อย เนื่องจากการปรับตัวแบบค่อยเป็นค่อยไปจะไม่เท่าทันต่อพลวัตการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วฉับพลันในยุคปัจจุบัน อีกทั้งยังไม่เพียงพอสำหรับการรับมือกับความเสี่ยงที่อาจส่งผลกระทบต่อที่รุนแรงและแผ่ขยายในวงกว้าง หรือทันต่อการแสวงหาโอกาสที่จะสร้างผลประโยชน์ที่ผลักดันให้ประเทศไทยสามารถบรรลุเป้าหมายในการพัฒนาภายใต้กรอบยุทธศาสตร์ชาติได้ตามกรอบระยะเวลาที่กำหนด

พลิกโฉมประเทศไทย สู่เศรษฐกิจสร้างคุณค่า สังคมเดินหน้าอย่างยั่งยืน (Transformation to Hi-Value and Sustainable Thailand)

การวางกรอบทิศทางการพัฒนาประเทศในระยะของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 มีจุดประสงค์เพื่อพลิกโฉมประเทศไทย หรือ เปลี่ยนแปลงประเทศขนานใหญ่ (Thailand's Transformation) ภายใต้แนวคิด "Resilience" ซึ่งมีจุดมุ่งหมายในการลดความเปราะบาง สร้างความพร้อมในการรับมือกับเปลี่ยนแปลง สามารถปรับตัวให้อยู่รอดได้ในสภาวะวิกฤติ โดยสร้างภูมิคุ้มกันทั้งในระยะสั้นและให้ประเทศสามารถเติบโตได้อย่างยั่งยืนโดยการพลิกโฉมประเทศไทยครอบคลุมตั้งแต่การเปลี่ยนแปลงในระดับโครงสร้าง นโยบาย และกลไก ในขณะเดียวกัน กรอบแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 ยังมุ่งกำหนดทิศทางพัฒนาประเทศให้สอดคล้องกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ผ่านการสร้างสมดุลในการกระจายผลประโยชน์จากการพัฒนาแก่ทุกภาคส่วนเศรษฐกิจและสังคมอย่างเป็นธรรม รวมทั้งการสร้างสมดุลระหว่างความสามารถในการแข่งขันกับต่างประเทศกับความสามารถในการพึ่งตนเอง พร้อมทั้งการปรับเปลี่ยนองคาพยพในมิติต่าง ๆ ให้เท่าทันและสอดคล้องกับพลวัตและบริบทใหม่ของโลก โดยคำนึงถึงเงื่อนไขของสถานการณ์และทรัพยากรของประเทศ นอกจากนี้ กรอบแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 ยังให้ความสำคัญกับเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน ในการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชนทุกกลุ่ม และส่งต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ดีไปยังคนรุ่นต่อไป

เพื่อให้การขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศเกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติ และสอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาประเทศทั้งหมดตามที่กล่าวถึงข้างต้น การพลิกโฉมประเทศไทย (Thailand's Transformation) ในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 จึงมีเป้าหมายหลักเพื่อพลิกโฉมประเทศไปสู่ "เศรษฐกิจสร้างคุณค่า สังคมเดินหน้าอย่างยั่งยืน" หรือ "Hi-Value and Sustainable Thailand" โดยใช้องค์ความรู้ ความคิดสร้างสรรค์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมเป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนการยกระดับศักยภาพและพัฒนาประเทศในทุกมิติ เพื่อสนับสนุน เสริมสร้างการสร้างความเพิ่มทางเศรษฐกิจและขีดความสามารถในการแข่งขัน และเพื่อส่งเสริมโอกาสและความเสมอภาคทางสังคมอย่างทั่วถึง ตลอดจนก่อให้เกิดการปรับเปลี่ยนรูปแบบการผลิตและการบริโภคให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ให้เป็นไปในทิศทางที่ประเทศสามารถปรับตัวและรองรับกับการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเท่าทัน ตลอดจนสามารถอยู่รอดและเติบโตได้อย่างต่อเนื่องในระยะยาวไปพร้อมกับการรักษาความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

องค์ประกอบหลักของการขับเคลื่อนประเทศสู่ "เศรษฐกิจสร้างคุณค่า สังคมเดินหน้าอย่างยั่งยืน" (Hi-Value and Sustainable Thailand)

เนื่องด้วยเป้าประสงค์ที่ต้องการให้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ทำหน้าที่ ระบุทิศทางการพัฒนาประเทศที่ควรมุ่งเน้นได้อย่างชัดเจน การกำหนดกรอบแผนพัฒนา ฉบับที่ 13 จึงมุ่งเน้นคัดเลือกประเด็นการพัฒนาที่มีลำดับความสำคัญสูงในการพลิกโฉมประเทศไทยสู่ Hi Value and Sustainable Thailand ในองค์ประกอบสำคัญ 4 ประการ ได้แก่ 1) เศรษฐกิจมูลค่าสูงที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (High Value-Added Economy) 2) สังคมแห่งโอกาสและความเสมอภาค (High Opportunity Society) 3) วิถีชีวิตที่ยั่งยืน (Eco-Friendly Living) และ 4) ปัจจัยสนับสนุนการพลิกโฉมประเทศ (Key Enablers for Thailand's Transformation) โดยภายใต้องค์ประกอบในแต่ละด้าน ได้มีการกำหนด "หมุดหมาย" (Milestones) ซึ่งเป็นการบ่งบอกถึงสิ่งที่ประเทศไทยปรารถนาจะ 'เป็น' มุ่งหวังจะ 'มี' หรือต้องการจะ 'จัด' ในช่วงระยะเวลา 5 ปี ของแผนพัฒนา ฉบับที่ 13 เพื่อสะท้อนประเด็นการพัฒนาที่มีความสำคัญต่อการพลิกโฉมประเทศสู่การเป็น Hi-Value and Sustainable Thailand ภายในปี 2570 โดยรายละเอียดขององค์ประกอบทั้ง 4 ด้าน และหมุดหมาย มีดังนี้

1. เศรษฐกิจมูลค่าสูงที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
High Value-added Economy

- 1. เกษตรและเกษตรแปรรูปมูลค่าสูง**
เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและสร้างมูลค่าเพิ่มให้สินค้าเกษตรด้วยเทคโนโลยี
- 2. การท่องเที่ยวเป็นคุณค่าและความยั่งยืน**
กิจกรรมหลากหลายกระจายรายได้ใส่ใจสิ่งแวดล้อม
- 3. ฐานการผลิตยานยนต์ไฟฟ้า**
สร้างศักยภาพการผลิตและส่งเสริมการใช้ยานยนต์ไฟฟ้า

3. วิถีชีวิตที่ยั่งยืน
Eco-friendly Living

- 4. การแพทย์และสุขภาพครบวงจร**
ยกระดับการแพทย์ให้ทันสมัย ทั้งยังเป็นศูนย์กลางบริการสุขภาพมูลค่าสูง
- 5. ประสิทธิภาพการลงทุนและโลจิสติกส์ของภูมิภาค**
โครงข่ายคมนาคมและสิ่งอำนวยความสะดวกเชื่อมโยงกับภูมิภาคอย่างไร้รอยต่อ
- 6. อิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะและบริการดิจิทัล**
ส่งเสริมการผลิตสินค้าอิเล็กทรอนิกส์ที่ทันสมัย บริการดิจิทัลและดิจิทัลคอนเทนต์เติบโตรวดเร็ว
- 10. เศรษฐกิจหมุนเวียนและสังคมคาร์บอนต่ำ**
ของเสียถูกนำกลับมาใช้ประโยชน์และพัฒนาพลังงานหมุนเวียนเป็นแหล่งพลังงานหลัก
- 11. ลดความเสี่ยงจากภัยธรรมชาติ**
ใช้มาตรการเชิงพื้นที่และเทคโนโลยี ในการรับมือภัยธรรมชาติ

2. สังคมแห่งโอกาส และความเสมอภาค
High Opportunity Society

- 7. SMEs วิสาหกิจชุมชนและวิสาหกิจเพื่อสังคมเติบโตอย่างต่อเนื่อง**
เสริมสร้างศักยภาพสามารถเข้าถึงเทคโนโลยีและตลาดสมัยใหม่
- 8. พื้นที่และเมืองมีความเจริญทันสมัย และนำอยู่**
ลดความเหลื่อมล้ำระหว่างพื้นที่ กระจายโอกาสทางเศรษฐกิจและสังคม
- 9. ความยากจนข้ามรุ่นลดลงและได้รับความคุ้มครองทางสังคมเพียงพอ**
ประชาชนสามารถยับยั้งสถานะและได้รับการคุ้มครองทางสังคมอย่างเหมาะสม

4. ปัจจัยสนับสนุนการพลิกโฉมประเทศ
Key Enablers for Thailand's Transformation

- 12. กำลังคนมีสมรรถนะสูง**
ตอบโจทย์การพัฒนาแห่งอนาคต ระบบการศึกษาและพัฒนาฝีมือแรงงานมีคุณภาพ คนทุกช่วงวัยมีการเรียนรู้ตลอดชีวิต
- 13. ภาครัฐที่มีสมรรถนะสูง**
ภาครัฐทันสมัย มีประสิทธิภาพ

ที่มา : <https://www.nesdc.go.th/> (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ)

6. นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ. 2558 – 2564

นโยบายความมั่นคงแห่งชาติเป็นนโยบายระดับชาติ กำหนดขึ้นเพื่อเป็นกรอบ ในการดำเนินการด้านความมั่นคงของภาครัฐในระยะ 7 ปี โดยได้ประเมินสถานะแวดล้อมทางภูมิรัฐศาสตร์ สถานการณ์และความเปลี่ยนแปลงของบริบทความมั่นคง นำไปสู่การกำหนดทิศทางหลักในการดำเนินการเพื่อ รักษาผลประโยชน์และความมั่นคงของประเทศ ทั้งนี้ ได้พิจารณาความเสี่ยงและผลกระทบต่อความมั่นคงที่เป็นแก่น หลักของชาติ ซึ่งส่งผลกระทบต่อความอยู่รอดปลอดภัยของชาติและส่งผลกระทบต่อความมั่นคงในด้านต่างๆ และภูมิคุ้มกัน ของชาติในภาพรวมเป็น “เกณฑ์สำคัญ” แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 นโยบายเสริมสร้าง ความมั่นคงที่เป็นแก่น หลักของชาติ และส่วนที่ 2 นโยบายความมั่นคงแห่งชาติทั่วไปซึ่งการจัดสรรทรัพยากร จะให้น้ำหนักต่อนโยบาย เสริมสร้างความมั่นคงที่เป็นแก่นหลักของชาติเป็นลำดับสำคัญในระดับต้น โดยทั้งสองส่วนต้องได้รับการขับเคลื่อนไป พร้อมกัน เพื่อให้เกิดภาพแห่งความสำเร็จโดยรวมและสามารถรักษาผลประโยชน์แห่งชาติได้อย่างครบถ้วน ทั้งเสถียรภาพ ความเป็นปึกแผ่นของประเทศ และการมีจุดยืนที่ชัดเจนเหมาะสม ซึ่งจะทำให้ประเทศมีเกียรติ และศักดิ์ศรีในประชาคมโลก

กรอบความคิดหลัก ในการกำหนดนโยบายได้คำนึงถึงค่านิยมหลักของชาติซึ่งเป็นสิ่งที่คนในชาติ จะต้องยึดถือและพึงรักษาไว้ร่วมกัน และผลประโยชน์แห่งชาติ ซึ่งเป็นความมุ่งประสงค์ของชาติ ที่จะทำให้ ค่านิยมหลักของชาติดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงต่อเนื่อง ค่านิยมหลักของชาติ ได้แก่ 1) มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ 2) ซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน มีอุดมการณ์ในสิ่งที่ดีงามเพื่อส่วนรวม 3) กตัญญูต่อพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์ 4) ใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียนทั้งทางตรง และทางอ้อม 5) รักษาวัฒนธรรม ประเพณีไทยอันงดงาม 6) มีศีลธรรม รักษาความสัตย์ ห่วงดีต่อผู้อื่น เผื่อแผ่และแบ่งปัน 7) เข้าใจเรียนรู้การ เป็นประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขที่ถูกต้อง 8) มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย ผู้น้อยรู้จัก การเคารพผู้ใหญ่ 9) มีสติรู้ตัว รู้คิด รู้ทำ รู้ปฏิบัติตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว 10) รู้จักดำรง ตนอยู่โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รู้จักอดออมไว้ใช้ เมื่อยามจำเป็น มีไว้พอกินพอใช้ ถ้าเหลือก็แจกจ่ายจำหน่ายและพร้อมที่จะขยายกิจการเมื่อมีความพร้อม เมื่อมีภูมิคุ้มกันที่ดี 11) มีความเข้มแข็งทั้งร่างกาย และจิตใจไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจฝ่ายต่ำ หรือกิเลส มีความ ละเอียดรอบคอบต่อบาปตามหลักของศาสนา 12) คำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมและของชาติมากกว่า ผลประโยชน์ของตนเอง

ผลประโยชน์แห่งชาติ ได้แก่ 1) การมีเอกราช อธิปไตย และบูรณภาพแห่งเขตอำนาจรัฐ 2) การดำรงอยู่อย่างมั่นคง ยั่งยืนของสถาบันหลักของชาติ 3) การดำรงอยู่อย่างมั่นคงของชาติและประชาชนจาก ภัยคุกคามทุกรูปแบบ 4) การอยู่ร่วมกันในชาติอย่างสันติสุข เป็นปึกแผ่น มั่นคงทางสังคม ท่ามกลางพหุสังคมและ การมีเกียรติและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ 5) ความเจริญเติบโตของชาติความเป็นธรรมและความอยู่ดีมีสุขของ ประชาชน 6) ความยั่งยืนของฐานทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมความมั่นคงทางพลังงาน อาหาร 7) ความสามารถในการรักษาผลประโยชน์ของชาติภายใต้การเปลี่ยนแปลงของสถานะแวดล้อมระหว่างประเทศ 8) การอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ประสานสอดคล้องกันด้านความมั่นคงในประชาคมอาเซียน และประชาคมโลก อย่างมีเกียรติและศักดิ์ศรี

วิสัยทัศน์ “ชาติมีเสถียรภาพและเป็นปึกแผ่น ประชาชนมีความมั่นคงในชีวิต ประเทศมีการพัฒนา อย่างต่อเนื่องปลอดภัยจากภัยคุกคามข้ามพรมแดน พร้อมเผชิญวิกฤติการณ์ มีบทบาทเชิงรุกในประชาคม อาเซียนและดำเนินความสัมพันธ์กับนานาประเทศอย่างมีดุลยภาพ”

วัตถุประสงค์ 1) เพื่อส่งเสริมและรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข 2) เพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกของคนในชาติให้มีความจงรักภักดี และธำรงรักษาไว้ซึ่งสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ 3) เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการสร้างความปลอดภัย ความมั่นคง และความสมานฉันท์ในชาติเพื่อลดการเผชิญหน้า และการใช้ความรุนแรงในทุกรูปแบบ 4) เพื่อให้จังหวัดชายแดนภาคใต้มีความปลอดภัย ปราศจากเงื่อนไขของการใช้ความรุนแรง 5) เพื่อพัฒนาศักยภาพของภาครัฐและส่งเสริมบทบาทและความเข้มแข็งของทุกภาคส่วนในการรับมือกับภัยคุกคามทุกรูปแบบที่กระทบกับความมั่นคง 6) เพื่อให้การจัดการฐานทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม พลังงาน และอาหาร มีความมั่นคง ความยั่งยืนและ มีความสมดุลกับการขยายตัวของการพัฒนาประเทศ รวมถึง ลดความเสี่ยงจากผลกระทบของกระแสโลกาภิวัตน์ 7) เพื่อพัฒนาศักยภาพการเตรียมความพร้อมของชาติในการเผชิญกับภาวะสงครามและวิกฤติการณ์ความมั่นคง อย่างมีเอกภาพและประสิทธิภาพ 8) เพื่อเสริมสร้างศักยภาพของกองทัพในการป้องกันประเทศ สนับสนุนภารกิจที่ไม่ใช่การสงคราม และสามารถผนึกกำลังของกองทัพกับทุกภาคส่วนในการเผชิญกับภัยคุกคามด้านการป้องกันประเทศในทุกรูปแบบ 9) เพื่อส่งเสริมสภาวะแวดล้อมที่สร้างสรรค์และสันติในการอยู่ร่วมกับประเทศเพื่อนบ้าน กลุ่มประเทศอาเซียน ประชาคมโลก บนพื้นฐานของการรักษาผลประโยชน์ และการดำรงเกียรติภูมิของชาติ

นโยบายความมั่นคง ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ มีดังนี้

ส่วนที่ 1 นโยบายสำคัญเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงที่เป็นแกนหลักของชาติ (ศธ. เป็นหน่วยหลัก) ได้แก่

นโยบายที่ 1 เสริมสร้างความมั่นคงของสถาบันหลักของชาติ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

1.1) เสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

นโยบายที่ 2 สร้างความเป็นธรรม ความปลอดภัย และความสมานฉันท์ในชาติ

2.4) ส่งเสริมให้ประชาชนเกิดความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของชาติ อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข มีความรัก ความภาคภูมิใจในความเป็นชาติและเป็นสังคมพหุวัฒนธรรมที่เข้มแข็ง

ส่วนที่ 2 นโยบายความมั่นคงแห่งชาติทั่วไป (ศธ. เป็นหน่วยร่วม) ได้แก่

นโยบายที่ 4 จัดระบบการบริหารจัดการชายแดนเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาข้ามพรมแดน

4.3) ส่งเสริมการใช้มิติทางสังคมและวัฒนธรรมในการเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีทุกระดับกับประเทศเพื่อนบ้าน

นโยบายที่ 6 ปกป้อง รักษาผลประโยชน์แห่งชาติทางทะเล

6.5) พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ องค์กรความรู้ และความตระหนักรู้ความสำคัญของทะเล

นโยบายที่ 8 เสริมสร้างความเข้มแข็งและภูมิคุ้มกันความมั่นคงภายใน

8.1) ปกป้องความมั่นคงของชาติจากภัยยาเสพติด

นโยบายที่ 10 เสริมสร้างความมั่นคงทางเทคโนโลยีสารสนเทศและไซเบอร์

10.3) พัฒนาศักยภาพทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

นโยบายที่ 11 รักษาความมั่นคงของฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

11.2) เสริมสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนและท้องถิ่นในการบริหารจัดการ การตรวจสอบ และเฝ้าระวังการแสวงผลประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติโดยมิชอบ

นโยบายที่ 16 เสริมสร้างดุลยภาพในการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

16.3) ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวัฒนธรรมและความเป็นจริงทางประวัติศาสตร์ของภูมิภาค โดยเน้นที่ความเชื่อมโยงใกล้ชิดกันในมิติทางวัฒนธรรมและการอยู่ร่วมกันมาอย่างยาวนาน

7. ทิศทางแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2560-2579)

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 เป็นแผนที่วางกรอบเป้าหมายและทิศทางการจัดการศึกษาของประเทศ โดยมุ่งจัดการศึกษาให้คนไทยทุกคนสามารถเข้าถึงโอกาสและความเสมอภาคในการศึกษาที่มีคุณภาพ พัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ พัฒนาค้นให้มีสมรรถนะในการทำงานที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานและการพัฒนาประเทศ แนวคิดการจัดการศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติ ยึดหลักสำคัญในการจัดการศึกษาประกอบด้วย หลักการจัดการศึกษาเพื่อปวงชน (Education for All) หลักการจัดการศึกษาเพื่อความเท่าเทียม และทั่วถึง (Inclusive Education) หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy) และหลักการมีส่วนร่วมของสังคม (All For Education) อีกทั้งยึดตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs 2030) ประเด็นภายในประเทศ (Local Issues) อาทิ คุณภาพของคนช่วงวัย การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรของประเทศ ความเหลื่อมล้ำของการกระจายรายได้ และวิกฤติด้านสิ่งแวดล้อม โดยนำยุทธศาสตร์ชาติมาเป็นกรอบความคิดสำคัญในการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

วิสัยทัศน์ : คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ
2. เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นพลเมืองดี มีคุณลักษณะ ทักษะและสมรรถนะที่สอดคล้องกับบทบาทหน้าที่ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ และยุทธศาสตร์ชาติ
3. เพื่อพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ และคุณธรรม จริยธรรม รู้รักสามัคคี และร่วมมือผนึกกำลังมุ่งสู่การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
4. เพื่อนำประเทศไทยก้าวข้ามกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลาง และความเหลื่อมล้ำภายในประเทศลดลง

ยุทธศาสตร์ ประกอบด้วย 6 ยุทธศาสตร์ ซึ่งเกี่ยวข้องกับภารกิจของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการทั้ง 6 ยุทธศาสตร์ ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ

เป้าหมาย

1. คนทุกช่วงวัยมีความรักในสถาบันหลักของชาติ และยึดมั่นการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
2. คนทุกช่วงวัยในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้และพื้นที่พิเศษได้รับการศึกษาและเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ
3. คนทุกช่วงวัยได้รับการศึกษา การดูแลและป้องกันจากภัยคุกคามในชีวิตรูปแบบใหม่

แนวทางการพัฒนา

1. พัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของสถาบันหลักของชาติและการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

2. ยกระดับคุณภาพและส่งเสริมโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้

3. ยกระดับคุณภาพและส่งเสริมโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาในพื้นที่พิเศษ (พื้นที่สูง พื้นที่ตามแนวตะเข็บชายแดน และพื้นที่เกาะแก่ง ชายฝั่งทะเล ทั้งกลุ่มชนต่างเชื้อชาติ ศาสนา และวัฒนธรรม กลุ่มชน-ชายขอบ และแรงงานต่างด้าว)

4. พัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อการจัดระบบการดูแลและป้องกันภัยคุกคามในรูปแบบใหม่ อาทิ อาชญากรรมและความรุนแรงในรูปแบบต่างๆ ยาเสพติด ภัยพิบัติจากธรรมชาติ ภัยจากโรคอุบัติใหม่ ภัยจากไซเบอร์ เป็นต้น

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การผลิตและพัฒนากำลังคน การวิจัย และนวัตกรรมเพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

เป้าหมาย

1. กำลังคนมีทักษะที่สำคัญจำเป็นและมีสมรรถนะตรงตามความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

2. สถาบันการศึกษาและหน่วยงานที่จัดการศึกษาผลิตบัณฑิตที่มีความเชี่ยวชาญและเป็นเลิศเฉพาะด้าน

3. การวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างองค์ความรู้และนวัตกรรมที่สร้างผลผลิตและมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ

แนวทางการพัฒนา

1. ผลิตและพัฒนากำลังคนให้มีสมรรถนะในสาขาที่ตรงตามความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

2. ส่งเสริมการผลิตและพัฒนากำลังคนที่มีความเชี่ยวชาญและเป็นเลิศเฉพาะด้าน

3. ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างองค์ความรู้และนวัตกรรมที่สร้างผลผลิตและมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัย และการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้

เป้าหมาย

1. ผู้เรียนมีทักษะและคุณลักษณะพื้นฐานของพลเมืองไทยและทักษะและคุณลักษณะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21

2. คนทุกช่วงวัยมีทักษะความรู้ความสามารถและสมรรถนะตามมาตรฐานการศึกษาและมาตรฐานวิชาชีพ และพัฒนาคุณภาพชีวิตได้ตามศักยภาพ

3. สถานศึกษาทุกระดับการศึกษาสามารถจัดกิจกรรม/กระบวนการเรียนรู้ตามหลักสูตรได้อย่างมีคุณภาพและมาตรฐาน

4. แหล่งเรียนรู้ สื่อตำราเรียน นวัตกรรมและสื่อการเรียนรู้มีคุณภาพและมาตรฐาน และประชาชนสามารถเข้าถึงได้โดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่

5. ระบบและกลไกการวัด การติดตามและประเมินผลมีประสิทธิภาพ

6. ระบบการผลิตครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาได้มาตรฐานระดับสากล

7. ครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนาสมรรถนะตามมาตรฐาน

แนวทางการพัฒนา

1. ส่งเสริม สนับสนุนให้คนทุกช่วงวัยมีทักษะ ความรู้ความสามารถ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างเหมาะสม เต็มตามศักยภาพในแต่ละช่วงวัย
2. ส่งเสริมและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ สื่อตำราเรียน และสื่อการเรียนรู้ต่างๆ ให้มีคุณภาพมาตรฐาน และประชาชนสามารถเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ได้โดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่
3. สร้างเสริมและปรับเปลี่ยนค่านิยมของคนไทยให้มีวินัย จิตสาธารณะ และพฤติกรรมที่พึงประสงค์
4. พัฒนาระบบและกลไกการติดตาม การวัดและประเมินผลผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพ
5. พัฒนาค้นคว้าข้อมูล สื่อ และนวัตกรรมการเรียนรู้ ที่มีคุณภาพและมาตรฐาน
6. พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการผลิตครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา
7. พัฒนาคุณภาพครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การสร้างโอกาส ความเสมอภาคและความเท่าเทียมทางการศึกษา

เป้าหมาย

1. ผู้เรียนทุกคนได้รับโอกาสและความเสมอภาคในการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ
2. การเพิ่มโอกาสทางการศึกษาผ่านเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษาสำหรับคนทุกช่วงวัย
3. ระบบข้อมูลรายบุคคลและสารสนเทศทางการศึกษาที่ครอบคลุม ถูกต้อง เป็นปัจจุบัน เพื่อการวางแผนการบริหารจัดการศึกษา การติดตามประเมินและรายงานผล

แนวทางการพัฒนา

1. เพิ่มโอกาสและความเสมอภาคในการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ
2. พัฒนาระบบเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษาสำหรับคนทุกช่วงวัย
3. พัฒนาระบบข้อมูลด้านการศึกษาที่มีมาตรฐาน เชื่อมโยงและเข้าถึงได้

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

เป้าหมาย

1. คนทุกช่วงวัย มีจิตสำนึกรักษ์สิ่งแวดล้อม มีคุณธรรม จริยธรรม และนำแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ
2. หลักสูตร แหล่งเรียนรู้ และสื่อการเรียนรู้ที่ส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม คุณธรรม จริยธรรม และการนำแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ
3. การวิจัยเพื่อพัฒนาองค์ความรู้และนวัตกรรมด้านการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

แนวทางการพัฒนา

1. ส่งเสริม สนับสนุนการสร้างจิตสำนึกรักษ์สิ่งแวดล้อม มีคุณธรรม จริยธรรม และนำแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติในการดำเนินชีวิต
2. ส่งเสริมและพัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ และสื่อการเรียนรู้ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
3. พัฒนาองค์ความรู้ งานวิจัย และนวัตกรรม ด้านการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

ยุทธศาสตร์ที่ 6 การพัฒนาประสิทธิภาพของระบบบริหารจัดการศึกษา

เป้าหมาย

1. โครงสร้าง บทบาทและระบบการบริหารจัดการการศึกษามีความคล่องตัว ชัดเจน และสามารถตรวจสอบได้
2. ระบบการบริหารจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผลส่งผลกระทบต่อคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา
3. ทุกภาคส่วนของสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาที่ตอบสนองความต้องการของประชาชนและพื้นที่
4. กฎหมายและรูปแบบการบริหารจัดการทรัพยากรทางการศึกษารองรับลักษณะที่แตกต่างกันของผู้เรียน สถานศึกษา และความต้องการกำลังแรงงานของประเทศ
5. ระบบบริหารงานบุคคลของครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษามีความเป็นธรรม สร้างขวัญกำลังใจ และส่งเสริมให้ปฏิบัติงานได้อย่างเต็มตามศักยภาพ

แนวทางการพัฒนา

1. ปรับปรุงโครงสร้างการบริหารจัดการศึกษา
2. เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการสถานศึกษา
3. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการจัดการศึกษา
4. ปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับระบบการเงินเพื่อการศึกษาที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพและประสิทธิภาพการจัดการศึกษา
5. พัฒนาระบบบริหารงานบุคคลของครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา

8. เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) (พ.ศ. 2559-2573)

SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS

เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs) เป็นวาระการพัฒนาภายหลังปี 2015 ระยะ 15 ปี (ค.ศ. 2016-2030) ที่ผู้นำประเทศสมาชิกสหประชาชาติ จำนวน 193 ประเทศ ได้ร่วมกันลงนามรับรองพันธสัญญาทางการเมืองระดับผู้นำในเอกสาร “Transforming Our World: The 2030 Agenda for Sustainable Development” เพื่อกำหนดทิศทางพัฒนาที่ยั่งยืนของโลก 15 ปีข้างหน้า เพื่อยืนยันเจตนารมณ์ร่วมกันที่จะผลักดันและขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาความยากจนในทุกมิติและทุกรูปแบบ โดยมีเป้าหมายหลัก 17 ข้อ ครอบคลุม 3 เสาหลักด้านการพัฒนาที่ยั่งยืน คือ เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม รวมทั้งเป็นการสานต่อภารกิจที่ยังไม่บรรลุผลสำเร็จภายใต้เป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ (Millennium Development Goals: MDGs) (ค.ศ. 2000-2015)

การดำเนินการในส่วนของประเทศไทยนั้น สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ได้รับมอบหมายให้เป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลักในการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนร่วมกับส่วนราชการและหน่วยงานต่าง ๆ ในรูปแบบคณะกรรมการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (กพย.) ซึ่งมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน โดยมีปลัดกระทรวง ผู้แทนส่วนราชการ และหน่วยงานต่างๆ เป็นกรรมการ และมีการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการ 3 คณะภายใต้ กพย. ได้แก่ 1) คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน 2) คณะอนุกรรมการส่งเสริมความเข้าใจและประเมินผลการพัฒนาที่ยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และ 3) คณะอนุกรรมการพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการพัฒนาที่ยั่งยืน และมีการแต่งตั้งคณะทำงานต่าง ๆ ภายใต้คณะอนุกรรมการ ทั้ง 3 คณะ ทั้งนี้ กพย. ได้มอบหมายให้กระทรวงต่าง ๆ เป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลักในแต่ละเป้าหมาย ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการ (ศธ.) ได้รับมอบหมายให้เป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลักในเป้าหมายที่ 4 สร้างหลักประกันว่าทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างครอบคลุมและเท่าเทียมและสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิตซึ่งประกอบด้วย 10 เป้าประสงค์ โดยมี 2 เป้าประสงค์ที่ถูกจัดลำดับให้อยู่ในเป้าประสงค์การพัฒนาที่ยั่งยืนที่สำคัญ 30 ลำดับแรก ได้แก่

เป้าประสงค์ที่ 4.1 สร้างหลักประกันว่าเด็กหญิงและเด็กชายทุกคนสำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาที่มีคุณภาพ เท่าเทียม และไม่มีค่าใช้จ่าย นำไปสู่ผลลัพธ์ทางการเรียนที่มีประสิทธิผลภายในปี 2573

เป้าประสงค์ที่ 4.2 สร้างหลักประกันว่าเด็กหญิงและเด็กชายทุกคนเข้าถึงการพัฒนา การดูแล และการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยที่มีคุณภาพ ภายในปี 2573 เพื่อให้เด็กเหล่านั้นมีความพร้อมสำหรับการศึกษาระดับประถมศึกษา

9. คำแถลงนโยบายการจัดการศึกษา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (นางสาวตรีนุช เทียนทอง)

ตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (นางสาวตรีนุช เทียนทอง) ได้มอบนโยบายและยุทธศาสตร์ในการปฏิบัติงานให้กับผู้บริหารระดับสูง บุคลากรกระทรวงศึกษาธิการ และหน่วยงานในกำกับเพื่อเป็นแนวทางในการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาให้เกิดความเชื่อมั่น และสร้างความมั่นใจให้กับสังคม โดยมอบหลักการดำเนินงาน นโยบายหลัก และนโยบายเร่งด่วน เมื่อวันที่ 29 มีนาคม 2564 ณ ห้องประชุมราชวัลลภ ชั้น 2 อาคารราชวัลลภ กระทรวงศึกษาธิการ ดังนี้

1) หลักการทำงาน “สร้างความเชื่อมั่น และความไว้วางใจให้กับสังคม” หรือ “TRUST” ภายใต้หลักการ ดังนี้

T (Transparency) หมายถึง ความโปร่งใส ทั้งในเชิงกระบวนการทำงานและกระบวนการ ตรวจสอบจากภาคส่วนต่าง ๆ

R (Responsibility) หมายถึง ความรับผิดชอบ สนับสนุนให้ผู้ปฏิบัติงานทุกคนดำเนินการ ตามภารกิจของตนด้วยความรับผิดชอบต่อตัวเอง องค์กร ประชาชน และประเทศชาติ

U (Unity) หมายถึง ความเป็นอันหนึ่งอันเดียว ระหว่างครู บุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครอง ผู้เรียน และประชาชน

S (Student-Centricity) หมายถึง ผู้เรียนเป็นเป้าหมายแห่งการพัฒนา โดยการทำให้ผู้เรียน มีวิถีคิดและทักษะที่เป็นสากล สอดคล้องกับพลวัตในศตวรรษที่ ๒๑ ควบคู่ไปกับสำนึกและความเข้าใจ ในความเป็นไทย

T (Technology) หมายถึง ความพร้อมด้านเทคโนโลยี ทั้งในเชิงโครงสร้าง (Infrastructure) ได้แก่ สิ่งจำเป็น และสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการศึกษา เพื่อลดความเหลื่อมล้ำของโอกาส

ในการศึกษา และในเชิงการเรียนรู้ (Learning) ได้แก่ แหล่งข้อมูล แหล่งเรียนรู้รูปแบบต่าง ๆ ที่ทันสมัยช่วยให้ผู้เรียนทุกคน ถึงพร้อมซึ่งคุณลักษณะอันพึงประสงค์ทุกประการ

2) นโยบายการจัดการศึกษาทั้ง 12 ข้อ ดังนี้

ข้อ 1 การปรับปรุงหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ให้ทันสมัย และทันการเปลี่ยนแปลง ของโลกในศตวรรษที่ 21 โดยมุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกระดับการศึกษาให้มีความรู้ ทักษะและคุณลักษณะที่เหมาะสมกับบริบทสังคมไทย

ข้อ 2 การพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพครูและอาจารย์ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และอาชีวศึกษาให้มีสมรรถนะทางภาษาและดิจิทัล เพื่อให้ครูและอาจารย์ได้รับการพัฒนาให้มีสมรรถนะทั้งด้านการจัดการเรียนรู้ ด้วยภาษาและดิจิทัล สามารถปรับวิธีการเรียนการสอนและการใช้สื่อทันสมัย และมีความรับผิดชอบต่อผลลัพธ์ทางการศึกษาที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน

ข้อ 3 การปฏิรูปการเรียนรู้ด้วยดิจิทัลผ่านแพลตฟอร์มการเรียนรู้ด้วยดิจิทัลแห่งชาติ (NDLP) และการส่งเสริมการฝึกทักษะดิจิทัลในชีวิตประจำวัน เพื่อให้มีหน่วยงานรับผิดชอบต่อพัฒนาแพลตฟอร์มการเรียนรู้ด้วยดิจิทัลแห่งชาติ ที่สามารถนำไปใช้ในกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ทันสมัยและเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ได้อย่างกว้างขวางผ่านระบบออนไลน์ และนำฐานข้อมูลกลางทางการศึกษามาใช้ประโยชน์ในการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารและการจัดการศึกษา

ข้อ 4 การพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารและการจัดการศึกษา โดยการส่งเสริมสนับสนุน สถานศึกษาให้มีความเป็นอิสระและคล่องตัว การกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา โดยใช้จังหวัดเป็นฐาน โดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายการศึกษาแห่งชาติที่ได้รับการปรับปรุงเพื่อกำหนดให้มีระบบบริหารและการจัดการ รวมถึงการจัดโครงสร้างหน่วยงานให้เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ สถานศึกษาให้มีความเป็นอิสระและคล่องตัว การบริหารและการจัดการศึกษาโดยใช้จังหวัดเป็นฐาน มีระบบการบริหารงานบุคคลโดยยึดหลักธรรมาภิบาล

ข้อ 5 การปรับระบบการประเมินผลการศึกษาและการประกันคุณภาพ พร้อมจัดทดสอบวัดความรู้ และทักษะที่จำเป็นในการศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาสายวิชาการและสายวิชาชีพ เพื่อให้ระบบการประเมินผลการศึกษาทุกระดับและระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ได้รับการปรับปรุงให้ทันสมัยตอบสนองผลลัพธ์ทางการศึกษาได้อย่างเหมาะสม

ข้อ 6 การจัดสรรและการกระจายทรัพยากรให้ทั่วถึงทุกกลุ่มเป้าหมาย รวมถึงการระดมทรัพยากรทางการศึกษาจากความร่วมมือทุกภาคส่วน เพื่อให้การจัดสรรทรัพยากรทางการศึกษามีความเป็นธรรมและสร้างโอกาสให้กลุ่มเป้าหมายได้เข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพทัดเทียมกลุ่มอื่นๆ กระจายทรัพยากรทั้งบุคลากรทางการศึกษา งบประมาณ และสื่อเทคโนโลยีได้อย่างทั่วถึง

ข้อ 7 การนำกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ (NQF) และกรอบคุณวุฒิอ้างอิงอาเซียน (AQRf) สู่การปฏิบัติ เป็นการผลิตและพัฒนากำลังคนเพื่อการพัฒนาประเทศโดยใช้กรอบคุณวุฒิแห่งชาติ เชื่อมโยงระบบการศึกษาและการอาชีพ โดยใช้กลไกการเทียบโอนประสบการณ์ด้วยธนาคารหน่วยกิตและการจัดทำมาตรฐานอาชีพในสาขาที่สามารถอ้างอิงอาเซียนได้

ข้อ 8 การพัฒนาเด็กปฐมวัยให้ได้รับการดูแลและพัฒนา ก่อนเข้ารับการศึกษาเพื่อพัฒนา ร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย เพื่อเป็นการขับเคลื่อนแผนบูรณาการการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามพระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2562 สู่การปฏิบัติเป็นรูปธรรม โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปเป็นกรอบในการจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย และมีการติดตามความก้าวหน้าเป็นระยะ

ข้อ 9 การศึกษาเพื่ออาชีพและสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ เพื่อให้ผู้จบการศึกษาระดับปริญญาและอาชีวศึกษามีอาชีพและรายได้ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพและคุณภาพชีวิตที่ดี มีส่วนช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันในเวทีโลกได้

ข้อ 10 การพลิกโฉมระบบการศึกษาไทย ด้วยการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีที่ทันสมัย มาใช้ในการจัดการศึกษาทุกระดับการศึกษา เพื่อให้สถาบันการศึกษาทุกแห่งนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการจัดการศึกษาผ่านระบบดิจิทัล

ข้อ 11 การเพิ่มโอกาสและการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพของกลุ่มผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษา และผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ เพื่อเพิ่มโอกาสและการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพของกลุ่มผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษาและผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ

ข้อ 12 การจัดการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย โดยยึดหลักการเรียนรู้ตลอดชีวิตและการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อเพิ่มโอกาสและการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพของกลุ่มผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษาและผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ

เนื่องด้วยสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ในปัจจุบันได้ก่อให้เกิดความนิยมในรูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์ (Online) มากยิ่งขึ้น ส่งผลกระทบอย่างนัยสำคัญต่อการเตรียมผู้เรียนไทยให้มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ซึ่งมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneurship) และความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ต่างๆ (Resilience) รวมถึงปัญหาความปลอดภัยของสถานศึกษาและปัญหาความเหลื่อมล้ำของโอกาสในการศึกษาที่นับวันจะทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น

3) นโยบายระยะเร่งด่วน (Quick Win) ของกระทรวงศึกษาธิการ 7 ข้อ ดังนี้

1) ความปลอดภัยของผู้เรียน โดยจัดให้มีรูปแบบ วิธีการ หรือกระบวนการในการดูแล ช่วยเหลือนักเรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ มีความสุข และได้รับการปกป้องคุ้มครองความปลอดภัยทั้งด้านร่างกายและจิตใจ รวมถึงการสร้างทักษะให้ผู้เรียนมีความสามารถในการดูแลตนเองจากภัยอันตรายต่าง ๆ ท่ามกลางสภาพแวดล้อมทางสังคม

2) หลักสูตรฐานสมรรถนะ มุ่งเน้นการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายโดยยึดความสามารถของผู้เรียนเป็นหลัก และพัฒนาผู้เรียนให้เกิดสมรรถนะที่ต้องการ

3) ฐานข้อมูล Big Data พัฒนาการจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบและไม่ซ้ำซ้อน เพื่อให้ได้ข้อมูล ภาพรวมการศึกษาของประเทศที่มีความครบถ้วน สมบูรณ์ ถูกต้องเป็นปัจจุบัน และสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้อย่างแท้จริง

4) ขับเคลื่อนศูนย์ความเป็นเลิศทางการอาชีวศึกษา (Excellent Center) สนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์ความเป็นเลิศทางการอาชีวศึกษา (Excellent Center) ตามความเป็นเลิศของแต่ละสถานศึกษา และตามบริบทของพื้นที่ สอดคล้องกับความต้องการของประเทศทั้งในปัจจุบันและอนาคต ตลอดจนจัดการเรียนการสอนด้วยเครื่องมือที่ทันสมัย สอดคล้องกับเทคโนโลยีปัจจุบัน

5) พัฒนาทักษะทางอาชีพ ส่งเสริมการจัดการศึกษา ที่เน้นพัฒนาทักษะอาชีพของผู้เรียน เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต สร้างอาชีพและรายได้ที่เหมาะสม และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

6) การศึกษาตลอดชีวิต การจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับประชาชนทุกช่วงวัย ให้มีคุณภาพและมาตรฐาน ประชาชนในแต่ละช่วงวัยได้รับการศึกษาตามความต้องการอย่างมีมาตรฐาน เหมาะสม และ

เต็มตามศักยภาพตั้งแต่วัยเด็กจนถึงวัยรุ่น และพัฒนาหลักสูตรที่เหมาะสมเพื่อเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่สังคมผู้สูงวัย

7) การจัดการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ส่งเสริมการจัดการศึกษา ให้ผู้ที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ สามารถดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีเกียรติ ศักดิ์ศรี เท่าเทียมกับผู้อื่นในสังคม สามารถช่วยเหลือตนเอง และมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ

10. สาระสำคัญของแผนยุทธศาสตร์กระทรวงศึกษาธิการ (พ.ศ. 2563 – 2565)

สาระสำคัญของแผนยุทธศาสตร์กระทรวงศึกษาธิการ (พ.ศ. 2563 – 2565) จะประกอบด้วย เป้าหมายหลัก วิสัยทัศน์ พันธกิจ ยุทธศาสตร์ และผลลัพธ์/ผลลัพธ์ภายใต้ยุทธศาสตร์ ดังนี้

เป้าหมายหลัก

1. คุณภาพการศึกษาของไทยดีขึ้น ผู้เรียนมีคุณลักษณะตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ
2. ครูมีสมรรถนะตามมาตรฐานวิชาชีพ
3. สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในภูมิภาค มีทรัพยากรพื้นฐานที่เพียงพอตามเกณฑ์มาตรฐาน
4. ผู้เรียนทุกกลุ่มทุกช่วงวัยได้รับโอกาสในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต
5. ระบบและวิธีการคัดเลือกเพื่อการศึกษาต่อ ได้รับการพัฒนา ปรับปรุงแก้ไข
6. ผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา ได้รับการเพิ่มเติมความรู้ ทักษะในการประกอบอาชีพ ที่ตรงกับ

สภาพตลาดแรงงานในพื้นที่ชุมชน สังคม จังหวัด และภาค

7. กำลังคนได้รับการผลิตและพัฒนาตามกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ
8. ผู้เรียนปฐมวัยได้รับการเตรียมความพร้อมในด้านสุขภาพและโภชนาการ ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
9. มุ่งมั่นความรู้ นวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ ที่สนับสนุนการพัฒนาหรือแก้ไขปัญหาในพื้นที่จังหวัดและภาค
10. ระบบบริหารจัดการการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ได้รับการปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพ

เพื่อรองรับพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาาร่วมกับทุกภาคส่วน

วิสัยทัศน์

“กระทรวงศึกษาธิการวางระบบเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ - ทักษะ มีทัศนคติที่ถูกต้องต่อบ้านเมือง มีพื้นฐานชีวิตที่มั่นคง มีคุณธรรม มีงานทำ มีอาชีพ และเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง”

“วางระบบ” หมายถึง วางระบบการจัดการเรียนรู้ และระบบการบริหารจัดการการศึกษา ที่บูรณาการการทำงานระหว่างหน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการให้มีความคล่องตัว เพื่อดำเนินการปฏิรูปการศึกษาาร่วมกับภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม “ผู้เรียน” หมายถึง เด็กปฐมวัย เยาวชน นักเรียน นักศึกษา และประชาชนทุกช่วงวัย ที่ได้รับบริการจากกระทรวงศึกษาธิการ

“มีความรู้ - ทักษะ” หมายถึง ผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการจัดการเรียนรู้ และการบริหารจัดการการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ที่จะเกิดกับผู้เรียน ได้แก่ 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และ 2) ทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 (ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม / ทักษะด้านสื่อ เทคโนโลยีดิจิทัล / ทักษะชีวิตและอาชีพ

“มีทัศนคติที่ถูกต้องต่อบ้านเมือง” หมายถึง 1) ความรู้ความเข้าใจต่อชาติบ้านเมือง 2) ยึดมั่นในศาสนา 3) มั่นคงในสถาบันพระมหากษัตริย์ และ 4) มีความเอื้ออาทรต่อครอบครัวและชุมชน ของตน

“มีพื้นฐานชีวิตที่มั่นคง มีคุณธรรม” หมายถึง 1) รู้จักแยกแยะสิ่งที่ดี - ชอบ /ชั่ว - ตี 2) ปฏิบัติแต่สิ่งที่ดีถูกต้องดีงาม 3) ปฏิเสธสิ่งที่ไม่ถูกต้อง 4) มีระเบียบวินัย และ 5) มีสุขภาพที่แข็งแรง

“มีงานทำ มีอาชีพ” หมายถึง 1) การฝึกฝนอบรมในสถานศึกษาต้องมุ่งให้เด็ก เยาวชน รักการทำงาน สู้งาน อดทนทำงานจนสำเร็จ 2) การเรียนการสอนทั้งในหลักสูตรและนอกหลักสูตรต้องมีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนทำงานเป็น 3) ต้องสนับสนุนผู้สำเร็จหลักสูตรให้มีอาชีพ และมีงานทำ

“เป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง” หมายถึง การเป็นผู้มีส่วนร่วมในการพัฒนาชาติ มีจิตอาสา การอยู่ร่วมกันและยอมรับความแตกต่างในสังคมไทยบนหลักการประชาธิปไตย ตามมาตรฐานการศึกษา ของชาติ

พันธกิจ

1. ยกระดับคุณภาพของการจัดการศึกษา
2. ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา
3. มุ่งความเป็นเลิศและสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ
4. ปรับปรุงระบบบริหารจัดการการศึกษาให้มีประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากร เพิ่มความคล่องตัวในการรองรับความหลากหลายของการจัดการศึกษา และสร้างเสริมธรรมาภิบาล

ยุทธศาสตร์

1. พัฒนาหลักสูตร กระบวนการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล
2. พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา
3. ผลิตและพัฒนากำลังคน รวมทั้งงานวิจัยที่สอดคล้องกับความต้องการของประเทศ
4. เพิ่มโอกาสให้คนทุกช่วงวัยเข้าถึงบริการทางการศึกษาอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต
5. ส่งเสริมและพัฒนาาระบบเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษา
6. พัฒนาระบบบริหารจัดการและส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

ผลผลิต /ผลลัพธ์ภายใต้ยุทธศาสตร์

ยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาหลักสูตร กระบวนการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล ผลผลิต / ผลลัพธ์ ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น มีทักษะการเรียนรู้ที่ครอบคลุมทั้งด้านวิชาการ วิชาชีพ วิชาชีวิตและสุขภาวะที่ดี มีทักษะการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดในเชิงสร้างสรรค์ และแก้ไขปัญหา ที่เกิดขึ้นได้ มีความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น สอดคล้องกับทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 มีคุณธรรมจริยธรรม และมีจิตอาสา มีจิตสำนึกรักษ์สิ่งแวดล้อม และนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สู่การดำเนินชีวิต ผู้สำเร็จการศึกษาทุกระดับ/ประเภทได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพมาตรฐานการศึกษาของชาติ รวมทั้งมีทัศนคติที่ถูกต้องต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และสามารถอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสามัคคีปรองดอง

ยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ผลผลิต /ผลลัพธ์ ผู้ประกอบวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษา และบุคลากรทางการศึกษา มีสมรรถนะตามมาตรฐานวิชาชีพ มีจรรยาบรรณของวิชาชีพ มีองค์ความรู้และทักษะในด้านพหุปัญญา มีความเป็นมืออาชีพ สามารถใช้ศักยภาพในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีขวัญกำลังใจที่ดีในการปฏิบัติหน้าที่ รวมทั้งมีแผนการพัฒนาและการใช้อัตรากำลังครูให้มีประสิทธิภาพโดยเฉพาะครูระดับปฐมวัย ครูระดับอาชีวศึกษา ครูสอนภาษาอังกฤษและภาษาที่สาม

ยุทธศาสตร์ที่ 3 ผลิตและพัฒนากำลังคน รวมทั้งงานวิจัยที่สอดคล้องกับความต้องการของประเทศ ผลผลิต /ผลลัพธ์ มีการผลิตกำลังคนด้านอาชีวศึกษา และด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีที่มีปริมาณเพียงพอ โดยมีคุณภาพ มีสมรรถนะ มีทักษะในการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพ ผู้มีความสามารถพิเศษด้านพหุปัญญา สามารถต่อยอดการประกอบอาชีพ ประชาชนในพื้นที่ชุมชนได้รับการศึกษาเพื่อมีอาชีพตาม ความถนัดและความสนใจ รวมทั้งมีผลงานวิจัยและนวัตกรรมที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริงในเชิงพาณิชย์และการสร้างมูลค่าเพิ่มทางสังคม

ยุทธศาสตร์ที่ 4 เพิ่มโอกาสให้คนทุกช่วงวัยเข้าถึงบริการทางการศึกษาอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ผลผลิต / ผลลัพธ์ ผู้เรียนทุกคนเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างเท่าเทียมกันในทุกระดับและประเภท การศึกษา ได้รับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายตั้งแต่ระดับอนุบาลจนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสามารถเรียนรู้จาก แหล่งเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สถานศึกษาในภูมิภาค/ชนบท ได้รับการยกระดับคุณภาพในการ ให้บริการ เด็กพิการและด้อยโอกาสได้รับโอกาสทางการศึกษาทั้งในระบบโรงเรียนและนอกระบบโรงเรียน รวมทั้ง มีระบบเทียบโอนผลการเรียนและทักษะประสบการณ์เพื่อขอรับวุฒิการศึกษาเพิ่มขึ้นได้ 5.5

ยุทธศาสตร์ที่ 5 ส่งเสริมและพัฒนาระบบเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษา ผลผลิต / ผลลัพธ์ ผู้เรียน สถานศึกษาและหน่วยงานทางการศึกษาทุกระดับทุกประเภทการศึกษาเข้าถึงทรัพยากรพื้นฐานระบบดิจิทัล แพลตฟอร์มรองรับการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ เพื่อเพิ่มองค์ความรู้และทักษะ ต่อยอดการประกอบอาชีพ / การปฏิบัติงาน รวมทั้งมีศูนย์กลางในการจัดเก็บรวบรวมสื่อการเรียนการสอน แบบดิจิทัลที่ทันสมัย และระบบ ฐานข้อมูลกลางทางการศึกษาของประเทศที่ถูกต้องเป็นปัจจุบัน และสามารถเชื่อมโยงกับฐานข้อมูลการพัฒนา ทรัพยากรมนุษย์กับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องได้

ยุทธศาสตร์ที่ 6 พัฒนาระบบบริหารจัดการและส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ผลผลิต / ผลลัพธ์ ระบบบริหารจัดการของกระทรวงศึกษาธิการมีความคล่องตัวในการบริหารงานการศึกษา มากยิ่งขึ้น มีเอกภาพ และเป็นที่ยอมรับของผู้รับบริการ โครงสร้างของกระทรวงได้รับการปรับปรุงให้มี ประสิทธิภาพ โดยการกระจายอำนาจลงไปสู่ส่วนภูมิภาค สถานศึกษาทุกระดับมีมาตรฐานขั้นต่ำตามมาตรฐาน การศึกษาของชาติ มีธรรมาภิบาลในการบริหาร และมีกลไกการส่งเสริมพลังทางสังคมให้ทุกภาคส่วนเข้ามา ดำเนินการร่วมและ/หรือสนับสนุนทรัพยากรในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา รวมทั้งมีกลไกการนำความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ และภูมิปัญญาของผู้สูงอายุมาถ่ายทอดสู่ผู้เรียนในพื้นที่ชุมชน เพื่อนำไปใช้สำหรับการประกอบ อาชีพได้

การวิเคราะห์สถานการณ์ด้านการศึกษากลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1 (SWOT Analysis)

จุดแข็ง (Strengths : S)

- 1) เป็นศูนย์กลางทางการศึกษา ที่มีศักยภาพพร้อมรองรับผู้เรียนในอาเซียน โดยมีสถาบันการศึกษา ระดับอุดมศึกษาและขั้นพื้นฐานของภาครัฐและเอกชน ทุกระดับที่หลากหลายมีคุณภาพและมีชื่อเสียง อยู่เป็นจำนวนมาก
- 2) มีสถานศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบในการพัฒนาอาชีพและยกระดับคุณภาพที่หลากหลาย และ ได้รับการยอมรับจากชุมชน
- 3) มีความพร้อมสำหรับโครงสร้างพื้นฐานรองรับธุรกิจบริการทางการศึกษา เช่น ศูนย์การประชุมนานาชาติ เป็นต้น
- 4) มีวิสัยทัศน์และทิศทางการพัฒนาของแต่ละกลุ่มจังหวัดที่ชัดเจน นำไปสู่การบูรณาการเชื่อมโยงการ ทำงานและการพัฒนาของหน่วยงานต่างๆ ในพื้นที่
- 5) มีปราชญ์ท้องถิ่นที่มีองค์ความรู้หรือภูมิปัญญาในพื้นที่จำนวนมาก ที่ได้รับการยอมรับและพร้อม ถ่ายทอดองค์ความรู้จากรุ่นสู่รุ่น
- 6) สถานศึกษาในพื้นที่หลายแห่งได้รับการสนับสนุนทรัพยากรเพิ่มเติม จากเครือข่ายผู้ปกครองหรือ ท้องถิ่นในการจัดการศึกษา
- 7) สถานศึกษามีวัสดุอุปกรณ์สำหรับการเรียนการสอนที่เพียงพอ
- 8) มีระบบติดตามตรวจสอบที่เข้มแข็งโดยชุมชน เอกชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและระบบควบคุมภายใน ทำให้บุคลากรและหน่วยงานทางการศึกษาทำงานเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ

จุดอ่อน (Weaknesses : W)

- 1) บุคลากรที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษายังขาดการมีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์และทิศทางการพัฒนาของสถานศึกษา
- 2) การผลิตผู้เรียนยังไม่ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน ทำให้เกิดอัตราการว่างงานเพิ่มขึ้น และการได้รับเงินเดือนน้อยจากการจ้างงานที่ไม่ตรงตามสายงานหรือความต้องการของตลาด เป็นต้น
- 3) หน่วยงานการศึกษาหลายแห่งยังมีจำนวนครูไม่เพียงพอ บางแห่งครูเกิน ครูสอนไม่ตรงกับวุฒิที่จบมา รวมทั้งขาดบุคลากรสายสนับสนุนด้านการศึกษา
- 4) บุคลากรทางการศึกษา จำนวนมากยังขาดทักษะความเชี่ยวชาญในด้านเทคโนโลยีที่จำเป็นต้องการปฏิบัติงาน
- 5) สถานศึกษาได้รับงบประมาณจากรัฐที่จัดสรรอุดหนุนด้านการศึกษาอย่างไม่เพียงพอ
- 6) ผู้ปกครองจำนวนมากประสบปัญหาด้านการเงิน อันเนื่องมาจากแหล่งที่อยู่อาศัยในพื้นที่ทุรกันดาร ช่องทางในการทำมาหากินน้อย การคมนาคมลำบาก ส่งผลต่อการส่งบุตรหลานเข้าศึกษาต่อ หรือสนับสนุนให้ได้รับการศึกษาอย่างเต็มที่
- 7) วัสดุอุปกรณ์สำหรับการเรียนการสอน บางส่วนไม่ทันสมัย และได้รับงบประมาณในการซ่อมแซมบำรุงรักษาไม่เพียงพอ
- 8) จำนวนโรงเรียนขนาดเล็กมีมากและมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา
- 9) ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนไม่เป็นระบบ ขาดการแนะแนวชี้แนะในการรู้จักตนเองและการศึกษาต่อของผู้เรียน เช่น การศึกษาต่อในสายอาชีพมีน้อย ซึ่งกลุ่มตลาดแรงงานมีความต้องการมาก เป็นต้น
- 10) การบริหารจัดการด้านวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน ครูผู้สอน การจัดสรรงบประมาณ รวมถึงอาคารสถานที่ในสถานศึกษาพื้นที่ทุรกันดารกับพื้นที่เมือง ยังมีความแตกต่างกัน ก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

โอกาส (Opportunities : O)

- 1) ภาคเหนือตอนล่าง 1 มีวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีที่งดงาม ผู้คนมีความเป็นมิตร รวมถึงความหลากหลายทางกลุ่มชาติพันธุ์และประวัติศาสตร์ที่เป็นอัตลักษณ์อันทรงคุณค่า
- 2) ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) สามารถนำมาช่วยในการบริหารจัดการภาคส่วนต่าง ๆ ได้ทั้งสถานศึกษา ภาครัฐและเอกชนที่จะสนับสนุนการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและสร้างสรรค์ และลดต้นทุน
- 3) ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) ทั่วถึงทุกพื้นที่ ทำให้การจัดการศึกษาได้หลากหลายรูปแบบตามความเหมาะสม แก้ไขการเข้าถึงการศึกษาในพื้นที่ห่างไกลได้ เช่น การศึกษาออนไลน์ (On site) ออนแอร์ (On air) และออนไลน์ (On line) เป็นต้น
- 4) มีต้นทุนทางสังคมด้านการเกษตร เช่น พื้นที่ดี แหล่งน้ำดี ทำให้สามารถเพาะปลูกในด้านการเกษตรได้มากกว่าพื้นที่อื่น
- 5) รัฐมีการประกาศนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปการศึกษาที่ชัดเจน เพื่อรองรับการพัฒนาประเทศและการเข้าถึงคุณภาพการศึกษายุคใหม่

- 6) รัฐบาลมีนโยบาย ส่งเสริมให้ภาคเหนือเป็นศูนย์กลางการคมนาคมในระดับภูมิภาคอาเซียน อันส่งผลต่อการค้า การผลิตและการลงทุนทางด้านเศรษฐกิจ ทำให้แต่ละจังหวัดในพื้นที่ที่มีศักยภาพและเอื้อต่อการขยายตัวด้านการศึกษาเพื่อรองรับการพัฒนาพื้นที่
- 7) รัฐบาลมีการจัดสรรงบประมาณด้านการศึกษาเป็นจำนวนมากและมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี
- 8) ภาคเหนือตอนล่าง 1 เป็นแหล่งต้นน้ำที่สำคัญหลายสาย และยังมีพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นป่าไม้ที่ยังคงมีพืชพันธุ์ ที่หลากหลาย นับเป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญและมีคุณค่า

อุปสรรค (Threats : T)

- 1) ความหลากหลายของชนเผ่าพื้นที่สูง และชาติพันธุ์ที่แตกต่างกัน ทำให้ยากต่อการจัดการศึกษาและพัฒนาคุณภาพการศึกษา
- 2) สภาพภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นภูเขาสูงชัน มีพื้นที่กว้างขวางและระยะทางแต่ละพื้นที่ห่างไกล และการคมนาคมไม่สะดวกปลอดภัย ทำให้ผู้เรียนขาดโอกาสการเข้าถึงทางการศึกษา
- 3) ค่านิยมของผู้ปกครองและนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษา ไม่ตอบรับกับนโยบายการจัดการศึกษาของรัฐบาลที่ต้องการให้อัตราการเข้าเรียนในสายอาชีวศึกษามากกว่าสายสามัญ ทำให้การผลิตกำลังคนในสายอาชีวศึกษาไม่ตรงกับเป้าหมายและความต้องการของตลาดแรงงาน
- 4) อัตราการเกิดของประชากรที่ลดลงมีผลกระทบต่อจำนวนเด็กนักเรียน ที่เป็นปัจจัยตัวป้อนเข้าสู่สถานศึกษา ทำให้สถานศึกษาบางแห่งมีจำนวนนักเรียนที่ลดลงมากหรือไม่มีผู้เรียน ซึ่งส่งผลกระทบต่อบริหารจัดการทรัพยากรทางการศึกษาในพื้นที่
- 5) การเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของประชากรและแฝงเข้ามาทำงานอยู่เป็นจำนวนมาก ทำให้เกิดปัญหาสะสมและผลกระทบต่อสังคม สิ่งแวดล้อม ระบบสาธารณสุข โภค และโครงสร้างพื้นฐาน ตลอดจนการจัดการศึกษา ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องคุณภาพการจัดการศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา การออกกลางคัน
- 6) สังคมยุคดิจิทัล (โลกเสมือนจริง) ที่ขาดการควบคุมการใช้ ส่งผลกระทบต่อวิถีการดำรงชีวิต และความสัมพันธ์ในสังคม/ครอบครัว
- 7) ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจยังทำให้คนยากจนต้องแบกรับค่าใช้จ่ายด้านการศึกษามากกว่าครอบครัวที่ร่ำรวย โดยเฉพาะครอบครัวที่อาศัยบนพื้นที่สูง หรือในพื้นที่ทุรกันดาร หลายๆ ครั้งเด็กนักเรียนในกลุ่มยากจนจึงต้องลาเรียนบ่อยๆ หรือพักการเรียนไปเลย เพราะต้องไปช่วยพ่อแม่ทำงาน เพื่อให้พอค่าใช้จ่ายในการดำรงชีพวันต่อวัน
- 8) ปัญหาที่เกิดจากโรคระบาดและโรคอุบัติใหม่ ส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจ รายได้จากการประกอบอาชีพลดลง และมีแนวโน้มอัตราการว่างงานที่เพิ่มขึ้น
- 9) งบประมาณด้านการศึกษาส่วนใหญ่เป็นงบประมาณด้านบุคลากร ในขณะที่การจัดสรรเงินอุดหนุนยังไม่สอดคล้องกับสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมในแต่ละพื้นที่ จึงทำให้ไม่สามารถลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาที่แท้จริงได้
- 10) พื้นที่บางส่วนเป็นแนวตะเข็บชายแดน ประสบทั้งปัญหาเสพติดเนื่องจากมีช่องทางพักและลำเลียงยาเสพติดหลายช่องทาง ปัญหาแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง การขอลี้ภัย การก่อการร้ายข้ามชาติ รวมทั้งนโยบายและสถานการณ์ของประเทศเพื่อนบ้านไม่แน่นอน ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงในชีวิตและทรัพย์สินของคนในพื้นที่

1. การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมที่เป็นประเด็นสำคัญ

1.1 กรอบการประเมินสภาพแวดล้อมภายใน (จุดแข็ง และจุดอ่อน) โดยพิจารณาจากด้านที่สำคัญ 6 ด้าน โดยได้ประยุกต์มาจากแนวคิด 7's Model ของ McKinsey ได้แก่

1. ด้านโครงสร้างนโยบาย/องค์กร/สถานศึกษา
2. ผลผลิตและการบริการ
3. บุคลากร
4. ประสิทธิภาพทางการเงิน
5. วัสดุอุปกรณ์
6. การบริหารจัดการ

ด้าน	ประเด็นสำคัญ	จุดแข็ง (+)/ จุดอ่อน (-)
โครงสร้างนโยบายสถานศึกษา	<ol style="list-style-type: none"> 1. เป็นศูนย์กลางทางการศึกษา ที่มีศักยภาพพร้อมรองรับผู้เรียนในอาเซียน โดยมีสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาและชั้นพื้นฐานของภาครัฐและเอกชน ทุกระดับที่หลากหลายมีคุณภาพและมีชื่อเสียงอยู่เป็นจำนวนมาก 2. มีสถานศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบในการพัฒนาอาชีพและยกระดับคุณภาพที่หลากหลาย และได้รับการยอมรับจากชุมชน 3. มีความพร้อมสำหรับโครงสร้างพื้นฐานรองรับธุรกิจบริการทางการศึกษา เช่น ศูนย์การประชุมนานาชาติ เป็นต้น 4. มีวิสัยทัศน์และทิศทางการพัฒนาของแต่ละกลุ่มจังหวัดที่ชัดเจน นำไปสู่การบูรณาการเชื่อมโยงการทำงานและการพัฒนาของหน่วยงานต่างๆ ในพื้นที่ 	<p style="text-align: center;">+</p> <p style="text-align: center;">+</p> <p style="text-align: center;">+</p> <p style="text-align: center;">+</p>
ผลผลิตและการบริการ	<ol style="list-style-type: none"> 1. การผลิตผู้เรียนยังไม่ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน ทำให้เกิดอัตราการว่างงานเพิ่มขึ้น และการได้รับเงินเดือนน้อยจากการจ้างงานที่ไม่ตรงตามสายงานหรือความต้องการของตลาด เป็นต้น 	-

ด้าน	ประเด็นสำคัญ	จุดแข็ง (+)/ จุดอ่อน (-)
บุคลากร	<ol style="list-style-type: none"> มีปราชญ์ท้องถิ่นที่มีองค์ความรู้หรือภูมิปัญญาในพื้นที่จำนวนมาก ที่ได้รับการยอมรับและพร้อมถ่ายทอดองค์ความรู้จากรุ่นสู่รุ่น หน่วยงานการศึกษาหลายแห่งยังมีจำนวนครูไม่เพียงพอ บางแห่งครูเกิน ครูสอนไม่ตรงกับวุฒิที่จบมา รวมทั้งขาดบุคลากรสายสนับสนุนด้านการศึกษา บุคลากรทางการศึกษา จำนวนมากยังขาดทักษะความเชี่ยวชาญในด้านเทคโนโลยีที่จำเป็นต้องการปฏิบัติงาน บุคลากรที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษายังขาดการมีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์และทิศทางการพัฒนาของสถานศึกษา 	<p style="text-align: center;">+</p> <p style="text-align: center;">-</p> <p style="text-align: center;">-</p> <p style="text-align: center;">-</p>
ประสิทธิภาพทางการเงิน	<ol style="list-style-type: none"> สถานศึกษาในพื้นที่หลายแห่งได้รับการสนับสนุนทรัพยากรเพิ่มเติม จากเครือข่ายผู้ปกครองหรือท้องถิ่นในการจัดการศึกษา สถานศึกษาได้รับงบประมาณจากรัฐที่จัดสรรอุดหนุนด้านการศึกษาอย่างไม่เพียงพอ ทำให้ต้องระดมทรัพยากรเพิ่มเติมจากผู้ปกครองหรือท้องถิ่น ผู้ปกครองจำนวนมากประสบปัญหาทางการเงิน อันเนื่องมาจากแหล่งที่อยู่อาศัยในพื้นที่ทุรกันดาร ช่องทางในการทำมาหากินน้อย การคมนาคมลำบาก ส่งผลต่อการส่งบุตรหลานเข้าศึกษาต่อ หรือสนับสนุนให้ได้รับการศึกษาอย่างเต็มที่ 	<p style="text-align: center;">+</p> <p style="text-align: center;">-</p> <p style="text-align: center;">-</p>
วัสดุอุปกรณ์	<ol style="list-style-type: none"> สถานศึกษามีวัสดุอุปกรณ์สำหรับการเรียนการสอนที่เพียงพอ วัสดุอุปกรณ์สำหรับการเรียนการสอน บางส่วนไม่ทันสมัย รวมถึงมีงบประมาณในการซ่อมแซมบำรุงรักษาไม่เพียงพอ 	<p style="text-align: center;">+</p> <p style="text-align: center;">-</p>
การบริหารจัดการ	<ol style="list-style-type: none"> มีระบบติดตามตรวจสอบที่เข้มแข็งโดยชุมชน เอกชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและระบบควบคุมภายในทำให้บุคลากรและหน่วยงานทางการศึกษาทำงานเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ จำนวนโรงเรียนขนาดเล็กมีมากและมีแนวโน้ม 	<p style="text-align: center;">+</p> <p style="text-align: center;">-</p>

ด้าน	ประเด็นสำคัญ	จุดแข็ง (+)/ จุดอ่อน (-)
	<p>เพิ่มขึ้น ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา</p> <p>3. ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนไม่เป็นระบบ ขาดการแนะแนวชี้แนะในการรู้จักตนเองและการศึกษาต่อของผู้เรียน เช่น การศึกษาต่อในสายอาชีพมีน้อย ซึ่งกลุ่มตลาดแรงงานมีความต้องการมาก เป็นต้น</p> <p>4. การบริหารจัดการด้านวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน ครูผู้สอน การจัดสรรงบประมาณ รวมถึงอาคารสถานที่ในสถานศึกษาพื้นที่ทุรกันดารกับพื้นที่เมือง ยังมีความแตกต่างกัน ก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา</p>	- -

1.2 กรอบการประเมินสภาพแวดล้อมภายนอก (โอกาส และอุปสรรค) โดยพิจารณาจากสภาพแวดล้อมที่จะส่งผลกระทบต่อ 5 ด้าน ซึ่งประยุกต์จากทฤษฎี PESTEL Analysis แนวคิดของ Francis J. Aguilar ได้แก่

1. สังคมและวัฒนธรรม (Social and Culture)
2. เทคโนโลยี (Technology)
3. เศรษฐกิจ (Economic)
4. กฎหมายและการเมือง (Politics)
5. สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ (Environment)

ด้าน	ประเด็นสำคัญ	โอกาส (+)/ อุปสรรค (-)
สังคมและวัฒนธรรม	<p>1. มีแหล่งเรียนรู้ทางธรรมชาติ แหล่งเรียนรู้ทางวัฒนธรรม ประเพณีที่หลากหลาย เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้และทำให้เกิดอาชีพ</p> <p>2. ความหลากหลายของชนเผ่าพื้นที่สูง และชาติพันธุ์ที่แตกต่างกัน ทำให้ยากต่อการจัดการศึกษาและพัฒนาคุณภาพการศึกษา</p> <p>3. สภาพภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นภูเขาสูงชัน มีพื้นที่กว้างขวางและระยะทางแต่ละพื้นที่ห่างไกล และการคมนาคมไม่สะดวกปลอดภัย ทำให้ผู้เรียนขาดโอกาสการเข้าถึงทางการศึกษา</p>	+ - -

ด้าน	ประเด็นสำคัญ	โอกาส (+)/ อุปสรรค (-)
	<p>4. ค่านิยมของผู้ปกครองและนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษา ไม่ตอบรับกับนโยบายการจัดการศึกษาของรัฐบาลที่ต้องการให้อัตราการเข้าเรียนในสายอาชีวศึกษามากกว่าสายสามัญ ทำให้การผลิตกำลังคนในสายอาชีวศึกษาไม่ตรงกับเป้าหมายและความต้องการของตลาดแรงงาน</p> <p>5. อัตราการเกิดของประชากรที่ลดลงมีผลกระทบต่อจำนวนเด็กนักเรียน ที่เป็นปัจจัยตัวป้อนเข้าสู่สถานศึกษา ทำให้สถานศึกษาบางแห่งมีจำนวนนักเรียนที่ลดลงมากหรือไม่มีผู้เรียน ซึ่งส่งผลต่อการบริหารจัดการทรัพยากรทางการศึกษาในพื้นที่</p> <p>6. การเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของประชากรและแฝงเข้ามาทำงานอยู่เป็นจำนวนมาก ทำให้เกิดปัญหาสะสม และผลกระทบต่อสังคม สิ่งแวดล้อม ระบบสาธารณสุข โภค และโครงสร้างพื้นฐาน ตลอดจนการจัดการศึกษา ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องคุณภาพการจัดการศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา การออกกลางคัน</p>	<p>-</p> <p>-</p> <p>-</p>
เทคโนโลยี	<p>1. ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) สามารถนำมาช่วยในการบริหารจัดการภาคส่วนต่างๆ ได้ทั้งสถานศึกษา ภาครัฐ และเอกชนที่จะสนับสนุนการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและสร้างสรรค์ และลดต้นทุน</p> <p>2. ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) ทั่วถึงทุกพื้นที่ ทำให้การจัดการศึกษาได้หลากหลายรูปแบบตามความเหมาะสม แก้ไขการเข้าถึงการศึกษาในพื้นที่ห่างไกลได้ เช่น การศึกษาออนไซต์ (On site) ออนแอร์ (On air) และออนไลน์ (On line) เป็นต้น</p> <p>3. สังคมยุคดิจิทัล (โลกเสมือนจริง) ที่ขาดการควบคุมการใช้ ส่งผลต่อวิถีการดำรงชีวิต และความสัมพันธ์ในสังคม/ครอบครัว</p>	<p>+</p> <p>+</p> <p>-</p>

ด้าน	ประเด็นสำคัญ	โอกาส (+)/ อุปสรรค (-)
เศรษฐกิจ	<ol style="list-style-type: none"> 1. กลุ่มจังหวัดภาคเหนือมีฐานเศรษฐกิจที่เป็นต้นทุนกระจายตัวในภาคการผลิตหลายสาขา เช่น การเกษตร อุตสาหกรรม และการท่องเที่ยว ทำให้เกิดรายได้และช่องทางทำงานของคนในพื้นที่ 2. ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจยังทำให้คนยากจนต้องแบกรับค่าใช้จ่ายด้านการศึกษามากกว่าครอบครัวที่ร่ำรวย โดยเฉพาะครอบครัวที่อาศัยบนพื้นที่สูง หรือในพื้นที่ทุรกันดาร หลายๆ ครั้งเด็กนักเรียนในกลุ่มยากจนจึงต้องลาเรียนบ่อยๆ หรือพักการเรียนไปเลย เพราะต้องไปช่วยพ่อแม่ทำงานเพื่อให้พอค่าใช้จ่ายในการดำรงชีพวันต่อวัน 3. ปัญหาที่เกิดจากโรคระบาดและโรคอุบัติใหม่ ส่งผลต่อระบบเศรษฐกิจ รายได้จากการประกอบอาชีพลดลง และมีแนวโน้มอัตราการว่างงานที่เพิ่มขึ้น 	<p style="text-align: center;">+</p> <p style="text-align: center;">-</p> <p style="text-align: center;">-</p>
กฎหมายและการเมือง	<ol style="list-style-type: none"> 1. รัฐมีการประกาศนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปการศึกษาที่ชัดเจน เพื่อรองรับการพัฒนาประเทศและการเข้าถึงคุณภาพการศึกษายุคใหม่ 2. รัฐบาลมีนโยบาย ส่งเสริมให้ภาคเหนือตอนล่าง 1 เป็นศูนย์กลางการคมนาคมในระดับภูมิภาคอาเซียน อันส่งผลต่อการค้า การผลิตและการลงทุนทางด้านเศรษฐกิจ ทำให้แต่ละจังหวัดในพื้นที่มีศักยภาพและเอื้อต่อการขยายตัวด้านการศึกษาเพื่อรองรับการพัฒนาพื้นที่ 3. รัฐมีการจัดสรรงบประมาณด้านการศึกษาเป็นจำนวนมากและมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี 4. งบประมาณด้านการศึกษาส่วนใหญ่เป็นงบประมาณด้านบุคลากร ในขณะที่การจัดสรรเงินอุดหนุนยังไม่สอดคล้องกับสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมในแต่ละพื้นที่ จึงทำให้ไม่สามารถลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาที่แท้จริงได้ 5. พื้นที่บางส่วนเป็นแนวตะเข็บชายแดน ประสบทั้งปัญหาเสพติดเนื่องจากมีช่องทางพักและลำเลียงยาเสพติดหลายช่องทาง ปัญหาแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง การขอลี้ภัย การก่อการร้ายข้ามชาติ รวมทั้งนโยบายและสถานการณ์ของ 	<p style="text-align: center;">+</p> <p style="text-align: center;">+</p> <p style="text-align: center;">+</p> <p style="text-align: center;">-</p> <p style="text-align: center;">-</p>

ด้าน	ประเด็นสำคัญ	โอกาส (+)/ อุปสรรค (-)
	ประเทศเพื่อนบ้านไม่แน่นอน ส่งผลต่อความมั่นคงในชีวิตและทรัพย์สินของคนในพื้นที่	
สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ	<ol style="list-style-type: none"> ภาคเหนือตอนล่าง 1 เป็นแหล่งต้นน้ำที่สำคัญหลายสาย และยังมีพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นป่าไม้ที่ยังคงมีพืชพันธุ์ที่หลากหลาย นับเป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญและมีคุณค่า สภาพแวดล้อมเป็นพิษอันเกิดจากปัญหาหมอกควัน ส่งผลต่อสุขภาพอนามัยของเด็กและเยาวชนรวมทั้งเป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้ 	+ -

2. การหาค่าคะแนนเฉลี่ยด้านต่าง ๆ ของสภาพแวดล้อมภายนอก และ สภาพแวดล้อมภายใน

2.1 สภาพแวดล้อมภายนอก

ปัจจัยภายนอก	น้ำหนักคะแนน (เต็ม 1)	ค่าคะแนน		คะแนนจริง		สรุป
		โอกาส (1-5)	อุปสรรค (1-5)	โอกาส (+)	อุปสรรค (-)	
1. ด้านสังคมและวัฒนธรรม	0.15	3.00	3.60	0.45	0.54	-0.09
2. ด้านเทคโนโลยี	0.25	3.00	4.00	0.75	1.00	-0.25
3. ด้านเศรษฐกิจ	0.10	4.00	4.00	0.40	0.40	0
4. ด้านการเมืองและกฎหมาย	0.30	3.33	3.50	1.00	1.05	- 0.05
5. ด้านสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ	0.20	5.00	3.00	1.00	0.60	+0.40
สรุปปัจจัยภายนอก				3.60	3.59	+ 0.01
เฉลี่ยปัจจัยภายนอก				+ 0.005 (0.01/2)		

2.2 สภาพแวดล้อมภายใน

ปัจจัยภายใน	น้ำหนักคะแนน (เต็ม 1)	ค่าคะแนน		คะแนนจริง		สรุป
		จุดแข็ง (1-5)	จุดอ่อน (1-5)	จุดแข็ง (+)	จุดอ่อน (-)	
1. ด้านโครงสร้างและนโยบาย	0.12	3.25	4.00	0.39	0.48	- 0.09
2. ด้านผลผลิตและการบริการ	0.25	3.00	4.00	0.75	1.00	- 0.25
3. ด้านบุคลากร	0.11	3.00	4.00	0.33	0.44	- 0.11
4. ด้านประสิทธิภาพการเงิน	0.20	3.00	3.50	0.60	0.70	- 0.10
5. ด้านวัสดุอุปกรณ์	0.10	3.00	3.00	0.30	0.30	0
6. ด้านบริหารจัดการ	0.22	3.00	2.50	0.66	0.55	- 0.11
สรุปปัจจัยภายใน				3.03	3.47	- 0.44
เฉลี่ยปัจจัยภายใน				- 0.22 (0.44/2)		

3. ผลการวิเคราะห์ และการแปรผลสภาพแวดล้อมภายนอก และสภาพแวดล้อมภายใน

3.1 ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก

จากการวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกด้านการศึกษาในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1 มีโอกาสต่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษา (+3.60) และมีอุปสรรคในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา (-3.59) ซึ่งสามารถประเมินได้ว่าสถานศึกษามีโอกาสที่ดีต่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษา (+0.01) ซึ่งประกอบไปด้วย

1. ด้านสังคมและวัฒนธรรม (-0.09)

โอกาส (+0.45) กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1 มีทุนทางวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีที่งดงาม ผู้คนมีความเป็นมิตร รวมถึงความหลากหลายทางกลุ่มชาติพันธุ์และประวัติศาสตร์ที่เป็นอัตลักษณ์อันทรงคุณค่า

อุปสรรค (-0.54) ความหลากหลายของชนเผ่าพื้นเมืองสูง และชาติพันธุ์ที่แตกต่างกัน ทำให้ยากต่อการจัดการศึกษาและพัฒนาคุณภาพการศึกษา สภาพภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นภูเขาสูงชัน มีพื้นที่กว้างขวางและระยะทางแต่ละพื้นที่ห่างไกล และการคมนาคมไม่สะดวกปลอดภัย ทำให้ผู้เรียนขาดโอกาสการเข้าถึงทางการศึกษา ค่านิยมของผู้ปกครองและนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษา ไม่ตอบรับกับนโยบายการจัดการศึกษาของรัฐบาลที่ต้องการให้อัตราการเข้าเรียนในสายอาชีวศึกษามากกว่าสายสามัญ ทำให้การผลิตกำลังคนในสายอาชีวศึกษาไม่ตรงกับเป้าหมายและความต้องการของตลาดแรงงาน อัตราการเกิดของประชากรที่ลดลงมีผลกระทบต่อจำนวนเด็กนักเรียน ที่เป็นปัจจัยตัวป้อนเข้าสู่สถานศึกษา ทำให้สถานศึกษาบางแห่งมีจำนวนนักเรียนที่ลดลงมากหรือไม่มีผู้เรียน ซึ่งส่งผลต่อการบริหารจัดการทรัพยากรทางการศึกษาในพื้นที่ การเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของประชากรและแฝงเข้ามาทำงานอยู่เป็นจำนวนมาก ทำให้เกิด

ปัญหาสะสม และผลกระทบต่อสังคม สิ่งแวดล้อม ระบบสาธารณสุข และโครงสร้างพื้นฐาน ตลอดจนการจัดการศึกษา ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องคุณภาพการจัดการศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา การออกกลางคัน

2. เทคโนโลยี (-0.25)

โอกาส (+0.75) ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) สามารถนำมาช่วยในการบริหารจัดการภาคส่วนต่างๆ ได้ทั้งสถานศึกษา ภาครัฐและเอกชนที่จะสนับสนุนการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและสร้างสรรค์ และลดต้นทุน ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) ทั่วถึงทุกพื้นที่ ทำให้การจัดการศึกษาได้หลากหลายรูปแบบตามความเหมาะสม แก้ไขการเข้าถึงการศึกษาในพื้นที่ห่างไกลได้ เช่น การศึกษาออนไซต์ (On site) ออนแอร์ (On air) และออนไลน์ (On line) เป็นต้น

อุปสรรค (-1.00) สังคมยุคดิจิทัล (โลกเสมือนจริง) ที่ขาดการควบคุมการใช้ ส่งผลต่อวิถีการดำรงชีวิต และความสัมพันธ์ในสังคม/ครอบครัว

3. เศรษฐกิจ (0)

โอกาส (+0.40) ภาคเหนือมีฐานเศรษฐกิจที่เป็นต้นทุนกระจายตัวในภาคการผลิตหลายสาขา เช่น การเกษตร อุตสาหกรรม และการท่องเที่ยว ทำให้เกิดรายได้และช่องทางทำงานของคนในพื้นที่

อุปสรรค (-0.40) ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจยังทำให้คนยากจนต้องแบกรับค่าใช้จ่ายด้านการศึกษามากกว่าครอบครัวที่ร่ำรวย โดยเฉพาะครอบครัวที่อาศัยบนพื้นที่สูง หรือในพื้นที่ทุรกันดาร หลายๆ ครั้งเด็กนักเรียนในกลุ่มยากจนจึงต้องลาเรียนบ่อยๆ หรือพักการเรียนไปเลย เพราะต้องไปช่วยพ่อแม่ทำงานเพื่อให้พอค่าใช้จ่ายในการดำรงชีพวันต่อวัน ปัญหาที่เกิดจากโรคระบาดและโรคอุบัติใหม่ ส่งผลต่อระบบเศรษฐกิจ รายได้จากการประกอบอาชีพ ลดลง และมีแนวโน้มอัตราการว่างงานที่เพิ่มขึ้น

4. กฎหมายและการเมือง (-0.05)

โอกาส (+1.00) รัฐมีการประกาศนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปการศึกษาที่ชัดเจน เพื่อรองรับการพัฒนาประเทศ และการเข้าถึงคุณภาพการศึกษายุคใหม่ รัฐบาลมีนโยบาย ส่งเสริมให้ภาคเหนือเป็นศูนย์กลางการคมนาคมในระดับภูมิภาคอาเซียน อันส่งผลต่อการค้า การผลิตและการลงทุนทางด้านเศรษฐกิจ ทำให้แต่ละจังหวัดในพื้นที่มีศักยภาพและเอื้อต่อการขยายตัวด้านการศึกษาเพื่อรองรับการพัฒนาพื้นที่ รัฐมีการจัดสรรงบประมาณด้านการศึกษาเป็นจำนวนมากและมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี

อุปสรรค (-1.05) งบประมาณด้านการศึกษาส่วนใหญ่เป็นงบประมาณด้านบุคลากร ในขณะที่การจัดสรรเงินอุดหนุนยังไม่สอดคล้องกับสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมในแต่ละพื้นที่ จึงทำให้ไม่สามารถลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาที่แท้จริงได้ พื้นที่บางส่วนเป็นแนวตะเข็บชายแดน ประสบทั้งปัญหาเสพติดเนื่องจากมีช่องทางพักและลำเลียงยาเสพติดหลายช่องทาง ปัญหาแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง การขอลี้ภัย การก่อการร้ายข้ามชาติ รวมทั้งนโยบายและสถานการณ์ของประเทศเพื่อนบ้านไม่แน่นอน ส่งผลต่อความมั่นคงในชีวิตและทรัพย์สินของคนในพื้นที่

5. สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ (+0.40)

โอกาส (+1.00) ภาคเหนือเป็นแหล่งต้นน้ำที่สำคัญหลายสาย และยังมีพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นป่าไม้ที่ยังคงมีพืชพันธุ์ที่หลากหลาย นับเป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญและมีคุณค่า

อุปสรรค (-0.60) สภาพแวดล้อมเป็นพิษอันเกิดจากปัญหาหมอกควัน ส่งผลต่อสุขภาพอนามัยของเด็กและเยาวชน

3.2 ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน

จากการวิเคราะห์ปัจจัยภายในด้านการศึกษาในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1 มีจุดแข็งต่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษา (+3.03) และมีจุดอ่อนในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา (-3.47) ซึ่งสามารถประเมินได้ว่าสถานศึกษามีจุดอ่อนต่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษา (-0.44) ซึ่งประกอบไปด้วย

1. ด้านโครงสร้างและนโยบาย (-0.09)

จุดแข็ง (+0.39) เป็นศูนย์กลางทางการศึกษา ที่มีศักยภาพพร้อมรองรับผู้เรียนในอาเซียน โดยมีสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาและขั้นพื้นฐานของภาครัฐและเอกชน ทุกระดับที่หลากหลาย มีคุณภาพและมีชื่อเสียงอยู่เป็นจำนวนมาก มีแหล่งเรียนรู้ แหล่งท่องเที่ยว รวมทั้งโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีสถานศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบในการพัฒนาอาชีพและยกระดับคุณภาพที่หลากหลาย และได้รับการยอมรับจากชุมชน มีความพร้อมสำหรับโครงสร้างพื้นฐานรองรับธุรกิจบริการทางการศึกษา เช่น ศูนย์การประชุมนานาชาติ เป็นต้น มีวิสัยทัศน์และทิศทางการพัฒนาของแต่ละกลุ่มจังหวัดที่ชัดเจน นำไปสู่การบูรณาการเชื่อมโยงการทำงานและการพัฒนาของหน่วยงานต่าง ๆ ในพื้นที่

จุดอ่อน (-0.48) บุคลากรยังขาดการมีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์และทิศทางการพัฒนาของสถานศึกษา

2. ผลผลิตและการบริการ (-0.25)

จุดแข็ง (+0.75) คะแนนเฉลี่ยผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-Net) ทุกช่วงชั้น ปีการศึกษา 2562 สูงกว่าค่าเฉลี่ยระดับประเทศ คะแนนเฉลี่ยผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านอาชีวศึกษา (V-Net) ทุกช่วงชั้น ปีการศึกษา 2562 สูงกว่าค่าเฉลี่ยระดับประเทศ คะแนนเฉลี่ยผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านการศึกษานอกระบบโรงเรียน (N-Net) ช่วงชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย ปีการศึกษา 2562 สูงกว่าค่าเฉลี่ยระดับประเทศ คะแนนเฉลี่ยผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพระพุทธศาสนา (B-Net) ช่วงชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ปีการศึกษา 2562 สูงกว่าค่าเฉลี่ยระดับประเทศ

จุดอ่อน (-1.00) การผลิตผู้เรียนยังไม่ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน ทำให้เกิดอัตราการว่างงานเพิ่มขึ้น และการได้รับเงินเดือนน้อยกว่าการจ้างงานที่ไม่ตรงตามสายงานหรือความต้องการของตลาด เป็นต้น

3. บุคลากร (-0.11)

จุดแข็ง (+0.33) มีปราชญ์ท้องถิ่นที่มีองค์ความรู้หรือภูมิปัญญาในพื้นที่จำนวนมาก ที่ได้รับการยอมรับและพร้อมถ่ายทอดองค์ความรู้จากรุ่นสู่รุ่น

จุดอ่อน (-0.44) หน่วยงานการศึกษาหลายแห่งยังมีจำนวนครูไม่เพียงพอ บางแห่งครูเกิน ครูสอนไม่ตรงกับวุฒิที่จบมา รวมทั้งขาดบุคลากรสายสนับสนุนด้านการศึกษา บุคลากรทางการศึกษาจำนวนมากยังขาดทักษะความเชี่ยวชาญในด้านเทคโนโลยีที่จำเป็นต้องการปฏิบัติงาน

4. ประสิทธิภาพทางการเงิน (-0.10)

จุดแข็ง (+0.60) สถานศึกษาในพื้นที่หลายแห่งได้รับการสนับสนุนทรัพยากรเพิ่มเติมจากเครือข่ายผู้ปกครองหรือท้องถิ่นในการจัดการศึกษา

จุดอ่อน (-0.70) สถานศึกษาได้รับงบประมาณจากรัฐที่จัดสรรอุดหนุนด้านการศึกษายังไม่เพียงพอ ทำให้ต้องระดมทรัพยากรเพิ่มเติมจากผู้ปกครองหรือท้องถิ่น ผู้ปกครองจำนวนมากประสบปัญหาทางการเงิน อันเนื่องมาจากแหล่งที่อยู่อาศัยในพื้นที่ทุรกันดาร ช่องทางในการทำมาหากินน้อย ราคามาตรับปาก ส่งผลกระทบต่อครูหลายท่านเข้าศึกษาต่อ หรือสนับสนุนให้ได้รับการศึกษาอย่างเต็มที่

5. วัสดุอุปกรณ์ (0)

จุดแข็ง (+0.30) สถานศึกษามีวัสดุอุปกรณ์สำหรับการเรียนการสอนที่เพียงพอ

จุดอ่อน (-0.30) วัสดุอุปกรณ์สำหรับการเรียนการสอน บางส่วนไม่ทันสมัย รวมถึงมีงบประมาณในการซ่อมแซม บำรุงรักษาไม่เพียงพอ

6. การบริหารจัดการ (-0.11)

จุดแข็ง (+0.66) มีระบบติดตามตรวจสอบที่เข้มแข็งโดยชุมชน เอกชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและระบบควบคุมภายในทำให้บุคลากรและหน่วยงานทางการศึกษาทำงานเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ

จุดอ่อน (-0.55) จำนวนโรงเรียนขนาดเล็กมีมากและมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนไม่เป็นระบบ ขาดการแนะแนวชี้แนะในการรู้จักตนเองและการศึกษาต่อของผู้เรียน เช่น การศึกษาต่อในสายอาชีพมีน้อย ซึ่งกลุ่มตลาดแรงงานมีความต้องการมาก เป็นต้น การบริหารจัดการด้านวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน ครูผู้สอน การจัดสรรงบประมาณ รวมถึงอาคารสถานที่ในสถานศึกษาพื้นที่ทุรกันดารกับพื้นที่เมือง ยังมีความแตกต่างกัน ก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

ศักยภาพด้านการศึกษาในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1

“ผลการวิเคราะห์สรุปได้ว่า สภาพแวดล้อมทั้งภายนอกและภายใน ด้านการศึกษาในพื้นที่ภาคเหนือมีค่าเฉลี่ยปัจจัยภายนอกที่ +0.001 แสดงว่าสถานการณ์ด้านการศึกษาในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1 ยังมีโอกาสได้รับการส่งเสริมการจัดการศึกษาอยู่ และมีค่าเฉลี่ยปัจจัยภายในที่ -0.44 แสดงว่าสถานการณ์ด้านการศึกษาในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1 ยังมีจุดอ่อนภายในเรื่องการจัดการศึกษาอยู่ จึงทำให้ผลการประเมินการศึกษาในพื้นที่ภาคเหนืออยู่ที่ตำแหน่งเอ้อแต่อ่อน ซึ่งเป็นตำแหน่งที่บ่งบอกว่าสถานการณ์ด้านการศึกษาในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1 มีจุดอ่อนภายใน แต่มีโอกาสด้านปัจจัยภายนอกที่พร้อมให้การสนับสนุน และหากมีการแก้ปัญหาหรือจุดอ่อนของการศึกษาในพื้นที่ภาคเหนือแล้วจะทำให้ภาคเหนือมีความเข้มแข็งมากขึ้น อันจะนำไปสู่สถานภาพที่เอื้อและแข็ง ซึ่งสามารถพัฒนาเป็นผู้นำต่อไปได้”